

VÝBER č. 4/1985

na tému : mládež a viera

O b s a h :

Mladí moravskí katolíci nás pozývajú na Velchrad	1
Vnútorné inštrukcie KSČ a vlády ČSSR	5
k 1100-mu výročiu smrti svätého Metoda	7
Mládež Československa pozýva Svätého Otca	9
Za revolúciu ducha u Slovákov	14
Svedectvo viery mladej slovenskej katolíčky	15
Z milánskej opery do benediktínskeho kláštora	18
Rozhlasová publicistika otca Antona Hlinku	19
Páter Verenfried van Straaten a jeho 37 ročná pomoc	21
Don Bosko a saleziáni na Slovensku	23
Chceš bojovať v radoch ŠtB proti Kristovi a Cirkvi?	26
Prihlás sa u ŠtBáka Jána Krátkeho a jemu podobných!	
V krážoch KGB	
Profesorka Tatiana Goričeva	
Príloha : pokračovanie METOD '85	
str. 22 - 35.	

Naši mladí bratia a sestry zo Slovenska a Čiech !

Chvála Kristu !

Viete, že k tohoročnému Dňu mieru 1. januára 1985 vydal Svätý Otec hecelo "Mier a mládež idú spoločne". Tiež pozval do Ríma na Kvetnú nedelu zástupcov mládeže celého sveta. Pri tejto príležitosti vyjadril i prianie, aby tiež ostatná mládež, ktorá nepríde do Ríma, sa zišla v rámci miestnych cirkví k spoločnej modlitbe.

Pre nás je tento rok 1985 tiež jubilejným rokom svätého Metoda, prvého arcibiskupa Veľkej Moravy. Pripomeral nám to i samotný Svätý Otec vo svojej novoročnej homílie.

Preto my, mladí moravskí katolíci, považujeme za vhodné, aby sme si spoločne uctili pamiatku svätého Metoda v blízkosti jeho hrobu na V E L E H R A D E a zároveň vyprosovali ľudstvu spravodlivý mier na spoločnej púti na Velehrad, a to deň pred ohlásenou celoštátnou púťou /plánovanou na nedelu 7. júla 1985/. Pozývame teda všetkých mladých katolíkov z Moravy, Slovenska a Čiech k spoločnej účasti na túto púť na Velehrad v sobotu 7. júla 1985 v popoludňajších a večerných hodinách.

Budem sa spoločne modliť za jednotu cirkvi, za Svätého Otca, za našich biskupov, kniežov bohoslovov a hlavne za mládež našich národov, aby sme si na príhovor Pannej Márie a svätých Cyrila a Metoda zachovali a prehĺbili vieru a prenesli ju do tretieho tisícročia.

Veráme, že týmto stretnutím pomôžeme i k väčšiemu zblíženiu oboch našich bratských národov.

Toto stretnutie staváme pod ochranu Nepoškvrnenej Matky Úrie a našich vierožvestov Cyrila a Metoda. Vyprosujeme si ich príhovor, aby toto stretnutie nám všetkým prineslo čo najbohatšie ovocie a požehnanie.

Dedičstvo otcov, zachovaj nám, Páne !

Pozdravujú Vás

mladí moravskí katolíci

Vnútorné inštrukcie KSČ a vlády ČSSR k 1100-mu výročiu smrti svätého Metoda.

Na 19. apríl 1985 pripadá 1100. výročie smrti Metoda, jedného z dvoch popredných činitelov misie, ktorá bola na žiadosť moravského vladára Rastislava vyslaná byzantským cisárom Michalom II. v roku 853 alebo 864 na Moravu.

V súvislosti s týmto blížiacim sa výročím objavujú sa u nás i v zahraničí pokusy o nové hodnotenie niektorých historických našich najstarších dejín, ktoré historicky sú zdrojazújú predovšetkým náboženské aspekty byzantskej misie, ktorá je označovaná ako "misia", živujú sú rôzne nevedecké a neprávdivé informácie o archeologických náleزوach na Velehrade, hľavre o Metodovom hrobe a pod.

Ako sa ukázuje, toto výročie predpokladá zneužiť predovšetkým Vatikán, ktorého propaganda už vyvíja veľkú aktivitu a napríklad v pápeža sa chystá usporiadať veľké oslavy v ČSSR a v zahraničí, sprevádzané zvýšenou publicistickou činnosťou. Celá akcia má nadviazať na - v posledných rokoch prehlbovaný - cyrilometodský kult, ktorý je v rámci vätikánskej východnej politiky intensívne využívaný k rozširovaniu novej variácie ekumenickej spolupráce súčasne i novej varianty európskej kresťanskej ideologie, označovanej ako "evangelizácia Európy", Obe sú výrazne za meritáre príoti ČSSR a ostatným európskym socialistickým krajinám. Súmyslom posilniť význam Cyrila a Metoda pápež Ján Pavol II. vylehlášil v roku 1980 oboch solúnskych bratov za "európskych spolupatrónov" a v roku 1981 ustanovil zvláštny pápežský výbor so sídlom vo Vatikáne, ktorého poslaním je zaoberať sa v najstarších súvislostiach cyrilometodskou tématikou.

"Všetky tieto akcie Vatikánu, prijímané národnými cirkvami, sú vedené snahou "dokázať" dávnu kultúrnu jednotu krajín "východnej Európy" so Západom na bázi kresťanstva a dejinej úlohy katolíckej cirkvi. Voči Československu je propagandistická a publicistická činnosť cirkvi rozširovaná o teóriu, podľa ktorej oba naše národy vedačia za svoje kultúrne bohatstvo, ale i za vznik a rozvoj svojej štátnosti jedia tejto byzantskej misii. Obratne a na základe zdárnej vedeckosti sú využívané na uskutočnenie rôznych týchto zámerov z kontextu vytrhnuté skreslené poznaťky marxističkej historickej vedy. Súčasne sa kalkuluje aj s nevšedným záujmom našej verejnosti o najstaršie dejiny, od ktorých očakávajú, že prevzme cirkevnú interpretáciu dejín Veľkej Moravy a nasledujúcich epoch našich národov.

Vatikánskymi organizátormi je priamo alebo na základe ich pokynov a ideových námetov pripravovaná rada akcií, ktoré by mali dať oslavám medzinárodný a vedecký charakter.

Vie sa, že pápežský cyrilometodský výbor prípravuje na október 1985 medzinárodné vedecké sympózium vo Vatikáne k výročiu smrti Metoda. Súbežne tu bude inštalovaná výstava, na ktorej chcú organizátori vystaviť tiež predmety z vykopávok v Uhorskom Hradišti. Na ich písomnú požiadavku bola daná negatívna odpoveď.

V druhej polovici apríla 1985 bude usporiadané v Rezne 7-denné medzinárodné sýmpozium, venované "životu a dielu slovanského apoštola Metoda". Organizátorom je univerzita v Rezne a ďalšie tri vedecké ústavy. Poďobrá konferencia bude usporiadaná viedenskej Viedni. Východoeurópskym inštitútom a ďalšími ústavmi. Vo Viedni majú byť tiež organizované verejné oslavy a akcie za účasti väčšieho počtu ľudí. Je zrejmé, že na týchto akciách bude mať podiel vo veľkej miere aj česká a slovenská emigrácia. Možno preto predpokladať ich protičeskoslvenský charakter, prípadne určité provokácie.

Do prípravy na "jubilejný rok 1985" vstúpila už aj čs. Katolícka cirkev. Vzhľadom k tomu, že tažiskom osláv bude sústredenie na Velehrad, okr. Uh. Hradište, vedením prípravnej komisie bol poverený biskup Vráňa. Z doteraz vypracovaného návrhu, ktorý bol zaslaný na pripomienkovanie všetkým diecézam vyplýva, že h l a v n á p o z o r - n o š t ľ je položena a upevňovanie náboženského povedomia a zvyšovanie náboženskej aktivity a to ako v rámci rodiny ako najnižšej náboženskej komunity /modlitby, štúdium literatúry a životopisov, návštevy pútnických miest a pod./, tak v rámci farnosti vo forme organizovaných kolektívnych akcií v kostoloch a na pútnicke miesta.

Za tým účelom bol vypracovaný n á v r h konkrétnych akcií a námetov, rozložených na každý mesiac počas celého obdobia od Veľkej noci 1984 do júla 1985. Podľa návrhu majú byť oživované niektoré začníklé formy masovej práce s veriacimi, uplatňované nové, orientované hlavne na mládež. Ideovo sa návrh orientuje na posilnenie náboženskej interpretácie úlohy "svätcov" a ich využitie ako vzorov k posilneniu oddanosti a sebaobetovania za cirkev. Slovenský zbor ordinárov sa k tejto otázke doposiaľ nevyjadril, predpokladá však vlastný program.

"Súčasne sa ukazuje, že Vatikán, ale i centra cirkevnej emigrácie a niektorí domáci cirkvení činiteľia u r o b i š v š e t k o pre maximálne využitie možnosti nielen pre zvýšenie náboženskej aktivity a posilnenie náboženského poviedomia, ale i oživenia politického klerikalizmu s jasným zameraním na oslabenie vplyvu štátu na katolicku cirkev. Svedčí o tom napr. akcia s pozvaním pápeža do ČSSR na vyvrcholenie osláv, očakávanie zvláštneho pápežského výhlásenia lištu pápeža čs. veriacim, rovnako ako obsahové zameranie už vysielaného dlhodobého seriálu na cyrilometodskú tému vo vatikánskom rozhlase, v ktorom si prisvojujú celú národnú kultúru ako dedičstvo od kazu vierozvestov. Taktiež sa stupňuje politická aktivita centier českej a slovenskej emigrácie, ktorá pripravuje vlastné akcie.

Zvláštna pozornosť je venovaná V e l ľ e h r a d u a archeologickým vykopávkam v Uhorskom Hradišti, kde na základe osobných domnieiek, publikovaných pred niekoľkými rokmi bez náležitého vedeckého overenia vedením archeologického výskumu na tejto lokalite prof. V. Hrúbym, bol oznamené nájdenie hrobu svätého Metoda /bez ostatkov/ a neskôr i fragmentu akejsi dosky, na ktorej boli za pomocí katolickeho knaza objavené hlaholské písmena a čísla, dokumentujúce Metodovo obdobie. Nežiadúcu pozornosť umožnila objektívna publicita týchto nálezov v dennej tlači. Takéto informácie a "fakty" môžu byť teraz znova zneužité.

Hoci "nálezy" neboli vedecky potvrdené, vyťačil vatikánsky deník Osservatore Romano v roku 1981 článok, oznamujúci nájdenie hrobu Metodovho. Tohto má byť teraz tiež hlavný motív organizovania masových zahraničných zájazdov do Uhorského Hradišta, na Velehrad /známom ako tradičné centrum politického klerikalizmu/ a k zneužitiu v oblasti zahraničnej publicity zá účelom zvyšovania svetovej pozornosti uvedenej lokality a posilnenie pozície katolíckej Cirkvi v ČSSR.

Na základe informácií velvyslanectva BĽR, malo byť v budúcom roku organizované prostredníctvom kultúrnych klubov Bulharov žijúcich v krajinách, súsediacich s ČSSR /včítane Rakúska a MSR/ veľké zhromaždenia v M i k u l ĥ i c i a c h za účelom uctenia pamiatky vierozvestov. Vzhľadom k tomu bol informovaný ÚV BKS a ministerstvo zahraničných vecí BĽR o prípravách k zneužitiu výročia na politické a klerikálne ciele a o našich postojoch k nim.

"Z doteraz zozbieraných poznatkov a rozvíjania začiatočných príprav na zneužitie osláv 1100. výročia smrti Metoda k ideologickej diverzii, šaktivizácie politického klerikálizmu a pokusu o manipuláciu s myšlenním veriacich v duchu vätikánskej politiky a interpretácie dejnej úlohy Cyril a Metoda, nevynímajúc organizovanie rôznych ohováračských kampaní sa ukázuje ako nutné reáližovať v ľaſtnej súbor opatrení, ktoré by znemožnili prípadne obmedzili dopad akcií realizovaných v zahraničí a katolíckou cirkvou v ČSSR. ..

Priama ď otvorēná polemika s katolíckou vätikánskou propagandou by nebola najvhodnejším riešením. Účinné je bude predložiť čo najširšej verejnosti, dôsledne na vedeckom základe koncipovaný výklad najstarších dejín našich národov, sústredený k tradičiam našej štátnosti a jej historickej kontinuity od prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov - Veľkej Moravy až po súčasnosť. Ním presvedčivo a zároveň pútavo dokumentovať, že začiatky nášho národného, štátneho a kultúrneho života i jeho ďalší vývoj, vyúsťujúci v súčasný socialistický štát, sú výsledkom zákonitého historického procesu. Reagovať teda prezentovaním najnovších výsledkov vedy a umenia.

"Súčasne je potrebné, aby marxištická historická veda v Československu zaujala voči nežiadúcim tendenciám jašné a široko publikované stanovisko. Taktiež nemôžno uvoľniť pôle neinformovaným, povrchným, pozitivistickým alebo nevedeckým rekonštrukciám mälo zasvätených publicistov alebo priamo odporcov nášho štátu o začiatkoch štátotvorného života a kultúry českého a slovenského národa, keď vo všeobecno historickom pôvodom nášich národov klerikálne ponímané chápanie najstarších dejín skoro neexistuje a je naopak v súlade s historickými tradíciami ostro protiklerikálnymi.

"Našej vedeckoateističkej propagandé a vedeckým inštitúciám sa ponúkajú možnosti komceptne a ofenzívne objasniť a vedecky dokumentovať skutočné fakty o Cyrilovi a Metodovi. Napríklad vyvrátiť tvrdenie, že doniesli kresťanstvo, pretože v tom čase ešte v tej podobe neexistovalo, odmietnúť interpretáciu cirkvou uvedenými dátami etapizáciu ich života, poukázať na pokrytie cirkvi, ktorá ich exkomunikovala a až po dlhých storočiach prijala a "zapísala" do zoznamu svätých, ukázať politické príčiny týchto krokov, posúdiť ich kultúrny prínos a pod. Celkovo tak nadviazať na historické tradície a vývrat a tiež vytvorený cyrilometodský kult, ktorý nemá v dejinách opodstatnenie. Mnoho z týchto aspektov možno obsahovo využiť v rámci osláv 40. výročia vyvrcholenia národného oslobodenecného boja českého a slovenského ľudu a oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou.

Z uvedených dôvodov sa doporučuje nasledovný postup a opatrenia :

1. Informovať krajské a okresné stranické orgány a národné výbory o prípravách na politické a ideologicke zneužitie výročia smrti Metoda. Súčasne ich oboznámiť so schváleným vlastným postupom a opatreniami s tým, aby ich zabezpečili podľa konkrétnej situácie a vo vlastných podmienkach.

2. Počítanie s kultúrou a vedy :

- vhodnou formou informovať ministerstva školstva a posúdiť možnosť ako reagovať v rámci učiva v čase prvej polovice roku 1985, hlavne na úrovni stredných, odborných a vysokých škôl;
- zabezpečiť v rámci Juhomoravského kraja inštaláciu výstavy /v rámci krajského múzea a stálej expozície v Horskom Hradišti a v Mikulčiciach, ktoré by v centre vyvracali predpokladanú zvýšenú pozornosť verejnosti cirkevnú interpretáciu úlohy Šolúnskych bratov a zaujala seriozne stanovisko k niektorým vedecky neovereným objavom;

- v roku 1985 usporiadajte medzinárodnú vedeckú konferenciu, venovanú počiatkom a tradičiam čs. štátnej a významu sámobytnej slovanskej kultúry pre európske dejiny. Termín a miesto konania: 14. až 15. mája 1985, Nitra, záver 16.5. 1985 Mikulčice. Usporiadatelia konferencie: ČSAV a SAV, organizačné zaistenie: Archeologický ústav SAV Nitra a Archeologický ústav ČSAV Brno. Predpokladané náklady cca 100 000.- Kčs. Obsahovou a organizačnou prípravou sa od vlaňajška zaoberá prezídium ČSAV;

- pripraviť a vydať publikáciu so zásadnými príspevkami v jazyku českom a slovenskom a s ich cudzojazyčnou mutáciou, oboznámajúcou domácu a zahraničnú verejnosť s výsledkami čs. marxistickej vedy o začiatku čs. štátnosti a o význame slovanskej kultúry pre európske dejiny. Návrh publikácie bol prejednaný v odd. školstva a vedy ÚV KSČ, v prezídiu ČSAV a predbežne prijatý nakladateľstvom Academia. V marci 1984 už boli predložené rukopisy 8 autorov /5 ČSR, 3 SSR/ o rozsahu 350 strojopisných strán. Publikácia bude vytlačená do konca marca 1985. Zodpovední redaktori: J.Poulík, B.Chropovský, M.Richter, riaditelia AÚ ČSAV a SAV.

Z vedeckého hľadiska sú garantmi výstavy, konferencie a vydania publikácie J.Poulík, B.Chropovský a M.Richter, riaditelia AÚ ČSAV a SAV. Predložené návrhy boli predbežne prejednané oddelením školstva a vedy ÚV KSČ a prezídiom ČSAV.

3. Na úseku cirkevnnej politiky :

Citlivо, v duchu zásad cirkevnnej politiky vyprávcovať vlastné opatrenie s cieľom, aby boli dodržané zákonné normy náboženského života, ale aby na druhej strane nedochádzalo k nežiadúcej akcii a kritike vo vnutri cirkvi a hlavne k zneužitiu z hľadiska politického klerikalizmu a zo zahraničia. K oslabeniu činnosti predpokladanej aktivity kaolíckej cirkvi využiť vhodnou formou a náhľa v a nýc h ordinárov, duchovných a postojov ďalších cirkví, napr. starokatolícku, husitskú a pravoslávnu. Zvýšenú pozornosť venovať pútnickym miestam, spojeným s cyrilometodskou tradíciou. Opatrenia zabezpečovať prostredníctvom predsedov KNV a OVV.

4. Po línií propagandy a agitácie :

- zabezpečiť včasné pripravu podkladového materiálu pre príslušný stranický aktív, komunikatívne prostriedky, masové a spoločenské organizácie, obuhajúci základné informácie a predovšetkým konkrétnu fakty a argumenty k využitiu v masovopolitickej práci;
- zvýšenú pozornosť venovať Socialistickej akademii ČSSR, ktorá má špecifické možnosti v rámci svojej propagandistickej a vých. činnosti;
- v rámci propagandy do zahraničia využiť tlačové agentúry ORBIS a zahraničné vysielanie čs. rozhlašu. Ich prostredníctvom zabezpečiť propagáciu vedeckých poznatkov, našu interpretáciu cyrilometodskej problematiky v zahraničí a vhodnou formou vyvračať cirkevnú, prípadne priestanskú propagandu.

5. Na úseku masových oznamovacích prostriedkov :

- oboznámiť príslušných šéfredaktorov masových oznam. prostriedkov so zameraním a cielmi našich opatrení na elimináciu nažiadúcich vplyvov a dopadov plynúcich z osláv výročia smrti Metoda a orientovať ich na aktívnu publicitu našich pozícií v duchu schválenej konceptie tak, aby pokryla minimálne prvú polovicu budúceho roku;
- hľavne využívať v tomto zmysle príslušné redakcie Československej televízie, rozhlasu a najviac sledovannej tlače.

- o -

PANE JEŽIŠU KRISTE, NA PRÍHĽOVOR NAŠICH SVÄFÝCH VIEROVZESTOV CYRILA A METODA, PROSÍME TÁ O ODPUSTENIE PRE NASÍCH QDLUŽENÝCH BRATOV A O VSETKÝCH SEDEM DAROV DUCHA ŽVÄTEHO, PRETOZE UŽ NEVEDIA CO ROBIA !

Mníchovský spolupracovník Hlasu Ameriky, Anton HLINKA, uvádza a komentuje

list, ktorým naša mládež pozýva Svätého Otca do Československa.

Podľa neoficiálnych, ale istých správ z Vatikánu, zvyčajne nazývaných "indiskrécie", Svätý Otec dostal v druhej polovici februára 1985 opäťovné pozvanie na návštevu do Československa, tentokrát od mládeže. Uvedieme ho v doslovnom znení :

Nový rok 1985.

Drahý Svätý Otče!

Počuli sme, aký vrely vzťah k mládeži ste mali ako krakovský arcibiskup a vieme, že aj ako pápež rád sa stretáte s mládežou v Ríme, v Castel Gandolfe a všade na svojich apoštolských cestách po svete. Vieme tiež, akú pozornosť a priazeň prejavujete našim národom - českému a slovenskému - Vám tak blízkym. Preto veríme, že tento list od nás - českej a slovenskej katolíckej mládeže - prijmete s porozumením a potešením a že budete zhovievavo posudzovať nedostatky tohto listu z procedurálneho a diplomatického hľadiska.

Drahý náš Svätý Otče, veľmi by sme Vás chceli vidieť a počuť v našej vlasti. Rok 1985 je medzinárodným rokom mládeže a pre nás okrem toho 1100-ročia výročia smrti nášho prvého arcibiskupa svätého Metoda. S nadšením sme v roku 1983 prijali výzvu modliť sa za Vás príchod a v roku 1984 sme pripojili svoje podpisy k pozvaniu, ktoré Vám poslal náš milovaný kardinál František Tomášek.

Nesmierne nás potešila Vaša odpoveď, že rád prídeť predsedat slávnostiam ku cti svätého Metoda. Avšak dodnes nebolo verejne oznámené, že by cirkevná alebo svetská vrchnosť nejako na Váš list bola reagovala. Pretože čas letí, odhodlali sme sa my, mládež Československa, v tomto Roku mládeže Vás poprosiť, aby ste prišli aspoň na krátku návštevu k nám - a to 14. septembra 1985 na Velehrad uctiť pamiatku svätého Metoda a 15. septembra do Šaštína zasvätiť slovenský národ jeho Patronke, Sedembolestnej Panne Márii. Tak veľmi potrebujeme, aby ste nás prišli posilniť vo viere! Ľudsky povedané, závidime nárom, kde je menší pomer katolíkov ako u nás a ktoré ste už nevštívili.

Modlíme sa stále za ten zázrak, aby ste mohli k nám prísť a veríme v neho a vieme, že viera hory prehnáša. Panna Mária, naša nebeská Matka a ochrankyňa, prines pápeža, ktorý je celý Tvoj, v roku 1985 do našej vlasti!

Podpisy mladých ľudí ktoré prikladáme, boli zozbierané narýchlo počas vianočných sviatkov 1984.

- o -

Podpisov bolo 500. Podľa tých istých indiskrécií Svätého Otca dojal nielen list, ale aj podpisy - alebo lepšie, ošúchané väčšie alebo menšie kúsky papiera s menami neznámych mladíkov a dievčat. Na prvý pohľad bolo vraj vidno, že ich niekto poskladané nosil dlhší čas pri sebe. Pre Svätého Otca sú vzácnym dokumentom, svedčiacim o viere a láske mladých Slovákov a Čechov k nástupcovi svätého Petra.

O konkrétnej reakcii Svätého Otca na toto pozvanie nepreniklo na verejnosc ešte nič, lebo Ján Pavol II. pravdepodobne zaujal vyčkávanie stanovisko. Myšlienka pozvať Svätého Otca do Československa sa zrodila počas púte do Šaštína na sviatok Sedembolestnej Panny Márie Patronky Slovenska v roku 1983 a prostredníctvom letáčikov sa rozšírila ponajprv po Slovensku a potom po Morave a Čechách. Skutočnosť, že skoro 20 000 veriacich neváhalo podpisom potvrdiť súhlas

s pozvaním, je dôkazom nielen toho, akej vážnosti sa Svätý Otec teší u obyvateľov Československa, ale i toho, že ustrašenosť, na ktorú cirkev tak doplatila, začína opadať!

Iniciatíva radových veriacich zaviedla kardinálovi Tomáškovi podnet k oficiálnemu pozvaniu Svätého Otca na slávnosť 1100-ho výročia smrti svätého Metoda. Ján Pavol II. sa zaň kardinálovi písomne podaroval a pri viacerých príležitostach vyhlásil, že je ochotný prísť. Vláda sa však nevyjadrila ani k podpisovej akcii ani k pozitívnej reakcii pápeža! A práve toto mlieko bolo azda dôvodom, prečo sa pri príležitosti Roku mládeže ujala iniciatívy slovenská a česká mládež!

Mlieko vlastne na hľasy veriacich a duchovenstva na cele s kard. Tomáškom a na prejavenie ochoty pápeža ostro kontrastuje s pozvaniem moskovského patriarchu. Pimen na Velehrad na jubilejné metodské oslavy. Tento sám nemohol prísť na myšlienku navštíviť Československo pri tejto príležitosti, ani predstavitelia knazského združenia PACEM IN TERRIS - ozvena to cirkevnej politiky vlády. Za tým musel stáť niekto vyšší! A tomu isto nešlo o svätometodské slávnosti a vobec náboženské záujmy.

Veriacich na Slovensku a v Čechách táto správa vrcholne znepríjemnila. Znova a znova sa pytajú:

A K P A T R I A R C H A , P R E Č O N I E P Á P E Ž ? ? ? ?

Ak Pimenovi ide o ekumenizmus alebo o zvýraznenie veľkej príbuznosti pravoslávnej a katolíckej cirkvi - ako to stojí vo vyhlásení ordinárov Československa v "Katolíckych novinách" z 12. augusta 1983, podpísanom kard. Tomáškom a biskupom Ferancom - tak potom by si mali uvedomiť aj on a všetci, ktorí podobne zmýšľajú, že sa tento cieľ dosiahne iba pod podmienkou aj pápežovej prítomnosti!

P I M E N B E Z P Á P E Ž A B U T E P R O V O K Á C I O U !!!

A potvrdením správy, že Biľák na jar 1984 s niektorými predstaviteľmi Pacem in terris skutočne diskutoval o pláne tzv. národnej katolíckej cirkvi Československa!

w, 2.3.85

- o -

Mapa slobody sveta dnes a pred desiatimi rokmi.

Americká organizácia na podporu práv občanov vo svete rozoslala na začiatku roka už tradičnú "mapu slobody", kde sa názorne ukazuje stav slobody a neslobody v našich časoch.

Najviac slobodných krajín je na americkom kontinente a v západnej Európe. Afrika je skoro celá neslobodná, hoci všetky africké krajinny - až na jedinú - sú nezávislé a odkolonializované. Východná Európa a väčšia časť Ázie je neslobodná.

Podľa tejto mapy žije 1,671 miliardy ľudí na slobode, t.j. 43,65 %. V čiastočne slobodných krajinách žije 23 % ľudstva a v neslobodných krajinách žijú 2,007 miliardy ľudí, t.j. 41,85 % obyvateľov sveta.

Oproti roku 1976 vzrástol na svete počet slobodných krajín o 15 %. Počet čiastočne slobodných sa zmenšil o 12 % a počet neslobodných krajín o 3 %. - o -

SE, 5.3.85

CIRKEV POČAS SVOJHO DVEŤSÍCROČNÉHO ÚČINKOVANIA UROBILA Z BARBAROV LUDU. TY VÝZNÁVANÍM A PRAKТИZOVANÍM "VEDECKÉHO SVETONÁZORU" PRISPIEVAS K DEGRADÁCII A DEGENERÁCII ĽOVEDA, K JEHO ZOTROČENIU A ZNICHENIU !

Ján SMREČAN

Za revolúciu ďucha u Slovákov.

Milí priatelia, koncom leta 1984 som sa stretol s mladým emigrantom z roku 1968. Žije v Kanade, kde vyštudoval elektroniku. Vybudoval si vlastný podnik na úrovni posledných výrobkov technológie. Všetko vybavuje pomocou computerov. Supermoderna organizácia práce mu ušetrí veľa času & energie. Podnik prosperuje. Môj priateľ je teda úspešný.

No nôvie sa akosi zo svojho úspechu teší. Jednak má veľa voľného času, nôvie čo s ním. Navyše, napriek úspechu v podnikaní, nie je v nútorene štastný. Cíti ūčitú prázdnosť, frustráciu. Nedalo mu to pokoj a začal si spomínať na svoj rodný kraj, na svoju mladosť a začal sa pýtať: Ako to, že ľudia v prostredí v ktorom vyrástli súce nemali nadbytok, ale boli - napriek občasným zásobovacím tažkostiam - napriek komuništickému útlaku - ako ľudia akýsi spokojnejší, vyrovnanejší, ba šťastnejší ako on teraz v blahobytnej spoločnosti? Mali zo života viac!

Pochytala ho nostalgia, rozhodol sa zájsť na Slovensko. Vyrozprával mi, ako chodil po miestach svojich spomienok a zážitkov, ktoré zanechali v ňom živé, neznamazateľné stopy. Našiel opäť kontakt s koreňami, ktoré hľadal a ktoré mu chýbali. Opäťovne mi zdôrazňoval, že sa nijak nemieni vzdat toho, čo si v Kanade vybudoval ani životu v slobodnej spoľočnosti. Mo rád by dať svojmu podnikaniu a svojmu životu v slobodnom svete hlbší obsah. Chcel by nás vziať a na oné duchovné hodnoty, z ktorých žili generácie predkov a z ktorých ešte stále žijú, napriek komunizmu, jeho príbuzní a nesčíselné slovenské rodiny. Dôvodil, že i dnešná slobodná blahobytá spoločnosť sa potrebuje vrátiť k duchovným koreňom prechádzajúcich generácií, ak chce mať niečo zo života, ak chce žiť plnší, hodnotnejší život!

Vrátiť sa ku koreňom - to je predsa dnes už celý pohyb mládeže na Západe, ale najmä na Východe. Mládež na Západe cíti potrebu sa vrátiť k duchovným koreňom svojich otcov, aby vedela duševne zvládnuť zvady konzumu a technologického veku, elektroniky a pop music.

Mládež na Východe sklamaná a znepoužitá komunizmom, zas hľadá svoju identitu odhalovaním spojív s minulosťou, s duchovnými koreňami, z ktorých žili generácie predkov. O čom inom hovoria tie tisíce mladých ľudí, prúdiacich na historické či pútnicke miesta v krajinách východnej Európy, v Sovietskom zväze, v Poľsku, na Slovensku?

Pút za duchovnými koreňami slovenskosti viedie priamočiaro k žnovu - objaveniu onoho večného zákona, ktorý Boh všepil ako prirodzený zákon do bytostnej duchovnej podstaty nášho národa, ktorý v priebehu jeho dejín našiel taký pôsobivý výraz v jeho zmýšľaní, v jeho tradícii, ľudovej kultúre, v jeho politickej filozofii, v jeho politickej kultúre, v jeho ľudských vzťahoch a spoločenských formách. Tento večný zákon však inšpiruje ustavičný pohyb, zrod, obnovu, ustavičnú revolúciu. Iba v spojení s tým, čo tvorí podstátu - revolučného podstavu - našich dejín, sa napokon uskutoční veľká v nútrote slovenská revolúcia a duch, ku ktorej stále viac uvedomelo a zákonito smerujeme!..

Komunizmus tento proces návratu k duchovným koreňom slovenskosti nezabrzdil, skôr urýchli. Specifickum tejto revolúcie je, že nezačína u druhých, ani na barikádach, ani na partizánskych "pozabučkóv" ani trièdnym bojom, ale zmenou siedba s amého; zmenou zvnútra, vlastného zmýšľania a konania, že tu ide o zmenu nášho postoja k bratom a sestram v národe, k susedným národom, k ľudstvu, o odpustenie a zmierenie v láske, o skutočné oslobodenie človeka a spoločnosti.

Iba kto pochopil myšlienku a žákomitost' ťe jto revolúcie - revolučie ducha - pochopil najhlbší obsah slovenskosti, zmysel slovenských dejín; ich náboženský, etický a filozofický obsah, ich vnútornú kontinuitu! To ostatné bude pre neho tým, čím v skutočnosti je : druhoradým, prechodným zjevom doby, pomínutelným.

Naša mladá generácia, alebo aspoň tă jej časť, ktorá hľadá duchovný obsah slovenskosti a putuje za ním, je na dobrej ceste! Teší nás jej odvaha, jej objavy! Držíme s ňou, putujeme v duchu SE, 20.1.85.

- o -

Z obežníku č. 3/85, príl. č. 2 pražskej arcidiecézy :

Kardinál Ratzinger o "tretom fatimskom tajomstve"
a o "Medjugorje".

Taliančka katolícka revue, mesačník "Jesús" v novembrovom čísle 1984 uverejnili exkluzívny rozhovor Vittoria Messori ja s kard. Jozefom Ratzingerom, prefektom Kongregácié pre Káukú viery. V rozsiahľom rozhovore sa kardinál zmiešal o mnohých vážnych otázkach súčasného života Cirkvi, medziiným tiež o tretom fatimskom tajomstve a o správach, ktoré sú sústykajú zjavení v Medjugorje.

- Pán kardinál Ratzinger, čítali ste tžv. "tretie fátimské zjavenie", ktoré sestra Lucia poslala pápežovi Jánovi XXIII, ktorý ho nechcel uverejniť a rozhodol, aby zostało utajené?

Áno, čítal som.

- Prečo nebolo uverejnené?

Pretože podľa mienky pápežov nedodáva nič nové k tomu, čo kresťan má poznať z Božieho Zjavenia. Ide o zásadnú výzvu k oboření, potrebu bratstva a dejiny a nebezpečenstvá, ktoré ohrozujú vieru a kresťanský život, a tým tiež svet. Ide tiež o závažnosť posledných vecí človeka. Pokial' sa to neuverejňuje - aspoň zatial' - je to preto, aby sa vylúčilo zamieňanie náboženských proroctiev za senzácie. Viacmenej obsah tohto "Tretieho tajomstva" je v súlade so zjavením Písma svätého "a bol uverejnený v mnohých iných mariánskych zjaveniach. Obrátenie, pokora, kajúcnosť - to sú základné podmienky spásy."

- Keď sa hovorí o Medjugorje, možno očakávať v krátkom čase vyhlásenie cirkevného staroviska?

V tejto veci je "základným prvkom jednania nášej Kongregácie trpezlivosť. Zjavovanie Božích pravd bolo ukončené Ježišom Kristom. Boh sa však môže zjavovať tiež v tomto čase, a to prostredníctvom ľudí a rôznych mimoniadnych znamení."

/Uverejnené v časopise "Glas Koncila", Zagreb, 2.12.1984/
Oboznámte s tým príležitosťne veriacich.

- o -

Londýn : Podľa správ rakúskej katolíckej tlačovej služby Kathpress je anglikánska cirkev ochotná v rámci zjednotenia s kaštieľkou cirkvou uznáť pápeža "za hlavu". Toto rozhodnutie prijala anglikánska generálna synoda na poslednom zasadnutí v Londýne 238 hlasmi. 38 členov synody hlašovalo proti a 25 sa zdržalo hlasovania. Toto gesto má historický význam, ak sa vezmú do úvahy všetky pokuhy z minulosti, od polovice 16. storočia. Generálna anglikánska synoda čospela tiež okrem tohto k názoru, že toto označenie môže tvoriť pevný základ pre ďalšie konkrétné kroky na ceste k ukončeniu odluky.

Svedectvo viery mladej slovenskej katolíčky v zahraničí
miesto homílie v kostole sv. Štefana v Mnichove na 2. pôstnu nedelu.

Sestry a bratia, pozdravujem Vás, tu prítomných i tých doma a v zahraničí. Osobitným spôsobom chcem dnes pozdraviť nejmä našich miestnych poslucháčov zo Žiliny a okolia a z Trenčína a okolia.

Na dnešnú nedelu nám evanjelium sprítomňuje teofániu, zjavenie na hore Tábor. Zážitok nadprirodzena naplnil troch apoštolov takým štastím, že nemali viač chuti vrátiť sa do každodenného života. Ježiš ich chcel - a prostredníctvom nich aj ostatných deviatich - pripraviť na ťažkú skúšku, ktorá bude pre nich znamenáť uponíženie, utrpenie a smrť Ježiša Krista. Svetlo hory Tábor im malo byť orientáciou v temnej noci na Olivovej hore.

Zastavme sa na chvíľu a uvažujme, či vyhľadávame Božiu výšku alebo či je naše stretnutie s Bohom iba niečo veľmi povrchné, úchýtkom, v neužitočnom čase, bez akejkoľvek prípravy a zriedkavo, takže prítomnosť Božia nemá možnosť nás preniknúť? Venujeme Bohu aspoň toľko času, kolko priateľom?

Ak si musíme v tomto a v akomkoľvek ohľade niečo vyčítať, prosme touto piesňou Boha o odpustenie!

Sestry a bratia, teraz si vypočujeme v rámci nášho rozjímania o Božom slove s v e d e c t v o mladého človeka, presnejšie Miriamino svedectvo. To sa dnes robieva v Cirkvi všade.

Miriam prišla k viere osobitným spôsobom - ako to budeme počuť - a osobitným spôsobom ju to zavázuje. Aj toto dnešné jej svedectvo je plnením tohto záväzku:

Milí priatelia,
bola som vychovaná ako ateistka a do 15-tich rokov som poznala Boha iba z poučky, že nie Boh stvoril človeka, ale človek Boha. Príkaz môjho otca, aby mi nikto nehovoril o týchto veciach, akceptoval každý z príbuzných. A ak to mám tak povedať, dokonca i Boh sám nepriviedol ma k sebe cez človeka a tiež som nepočula hlas z neba, lež boli to Jeho skutky lásky bez slov!

Utrpela som pomerne vážny úraz chrbtice a tri mesiace krčili lekári ramenami tvrdiac: akonáhle niečo podnikneme, nastáva riziko ochrnutia! Mohla som sa hýbať, ba i chodiť, ale každá činnosť znamenala bolesti. Len keď som ležala, boli najmiernejšie. A tak som trávila väčšinu času v posteli, premýšľajúc o najrozličnejších veciach.

Raz, akoby zabudnúc na chorobu, začala som robiť plány do budúcnosti a uvažovať o ďalšom živote. Túžila som celou bytosťou byť šťastná, nezameškať ani jedinú radosť. Bola som pevne rozhodnutá vyžmýkať zo života, čo sa len dá. No na to, aby sa mi to podarilo, potrebujem riadnu dávku šťastia. Ešte lepšie niekoho, kto mi dá vždy ten správny tip - a keby tak mal dobré styky, priam ideálne!

S človekom je to vždy problematické. Nech je skýkol'vek, vždy sa môže zmyliť. Jedine ak ... jedine ak Boh! Hej, ved' On je ten, ktorému podlieha život i smrť, On je tá najvyššia autorita vôbec. Táto myšlienka ma tak mocne zaujala, že ani neviem, ako som prešla z posteľe k oknu a prvýkrát v živote klesli moje kolerá k modlitbe: Bože, ak si, vykonám všetko čo budeš chcieť, bez ohľadu na to, či ľudia s tým súhlasia alebo nie. I keby som mala byť sama proti všetkým, lebo viem, že Ty si ten najmocnejší a pre mňa bude len výhodné byť s Tebou zadox. Ty jediný mi môžeš neomylné radíť a ja chcem posluchať iba Teba. Ale k tomu potrebujem byť presvedčená o Tvojej existencii. Človeku neverím, v kostole sa o Tebe iba hovorí, musíš to teda urobiť iba Ty sám a stanem sa Tvojím sluhom!

Odmľčala som sa a začala tuho rozmyšľať o čo na jtažšej podmienke.
Ak ma uzdravíš, bude mi to znamením!

Na druhý deň boli bolesti preč a mňa zaliaala nevýslovňá radosť nad Jeho jestvovaním, ktorá mnohonásobne prevyšila moje uzdravenie. Vyriekla som: Bože, ďakujem Ti, učinil si zázrak. Vôbec to nechápam, ale je to tak! Odpust' mi, nechcem byť k Tebe drzá, ale mnohí môžu povedať, že to bola náhoda. Ba i ja sama som sa tým nechala niekedy spochybniť. Prosím Ťa, učin ešte jeden. Stalo sa.

Velmi som totiž túžila v niečom vyniknúť. Isteže, banálne prianie - a predsa Ho vyplnil. O niekoľko dní som sa dostala do reprezentačného družstva dorasteniek v hádzanej. Najväčší úspech, ktorý dovtedy mužstvo dosiaholo, bolo 6. miesto v rámci republiky. Stala som sa kaptánkou mužstva. Obsadili sme 2. miesto - a vyhlásili ma za najlepšiu hráčku turnaja. Teda moje uzdravenie chrbtice bolo dokonalé.

Boží záujem o moje osobné problémy ma hlboko dojal. Zvlášť, keď vyplnil v poradí i tretiu prosbu. Dva roky som sa märne pokúšala dostať k jazdectvu. A tu mi prišla do cesty priateľka s otázkou: "nechceš náhodou jazdiť? Viem, ako sa k tomu dostať!" Dnes, s odstupom času vidím, aké detinské boli moje modlitby. A On sa k nim predsa priznal. Vec, ktorú snáď nikdy nepochopím! Vtedy som len kapitulovala so slovami: tri náhody sú vylúčené! Viem na sto percent, že si! Prešvedčil si ma! Prosím Ťa teraz len o jasné vedenie, aby som naozaj vykonala všetko čo chceš. Som príliš realistická, aby som sa spoliehala na vienia.

Niekoľko dní som uvažovala o spôsobe, akým by Boh mohol ku mne hovoriť. Nakoniec ma napadla Biblia. Stará mama ju možno má niekde na povale. Prv ako sme ju navštívili, som náhodou pri hľadaní akejsi veci v maminej skrini zbadala čiernu knižku: svätá Biblia. Prehovorila ku mne prvá stránka. Vtedy som ešte netušila, že pred párom dňami sa obrátila moja matka k Bohu. Prvý raz v živote držím túto knihu v ruke.

Ak mi chceš cez ňu odpovedať, vyjadri sa teraz, prosím, k zamestnaniu môjho ďeca! Prečo je vlastne do večera v práci? Čo si ty o tom myslíš? Plná napäťa som otvorila kdesi v prostriedku a zároveň zastala v nemom úžase. Nápis kapitoly o zamestnaní. A ďalší text: Aký úžitok má ten, čo volačo robí, z toho, čím sa trudí? Ved ja som zamestnanie, ktoré dal Boh synom človeka, aby sa ním trápili.

Bože, to je úžasné. Si naozaj živý! Viem to a viem, že ma chceš viest cez svoje Slovo. Nebudem ho takto otvárať ako kúzelnícku knihu, lež čítať po poradí. Iste nájdeme všetko čo potrebujem. Len v situáciach, keď si nebudem vedieť dať rady, hovor ku mne, prosím, tak ako dnes!

Odvtedy sme čítali s matkou každý deň kapitolu za kapitolou. Vedo me som zmenila svoje správanie, vyjadrovanie, vzťah k ľuďom. Všetko prebiehalo veľmi zdárne už vyše roka, no zároveň som si uvedomovala, že i keď potláčam svoju ^{starú} prirodzenosť, ktorú - a to ma najviac mrzelosťe stále veľmi milujem. V súvislosti s tým má ovládal pocit, že mi niečo chýba, ale konkrétnie definovať som túto potrebu nevedela.

Môj problém sa vyriešil na s t r e n u t í c h a r i z m a t i c - k e j m l á d e ž e . Akási paní mi položila dosť šokujúcu otázku: "Strela sa si sa už so živým Ježišom Kristom? Poznáš príbeh o Nikodémovi?" prerušila trápne mlčanie. I ty sa musíš narodiť znova! Ako tento starec.

Čo to má vôbec znamenat? Veď ja som už urobila poriadok vo svojom živote!

Rovnako, eko máš istotu že existuješ, že máš telo, prostě vieš že raz si sa narodila, tak musíš viedieť, že tvój duchovný človek sa

narodil do Božieho kráľovstva. A potom platia i pre teba slová: Duch Boží svedčí násmu duchu, že sme deťmi Božími.

A ako to nám urobiť?

Je napísané: Stojím u dverí a klopkou by počul môj hlas a otvoriť by, výjdem k nemu a budem s ním večerat! Ja s ním a on so mnou. Ježiš je gentleman, nikdy nevôjde bez vyzvaňania. Otvor mu dvere svojho srdca a príde k tebe osobne, i keby tvoje vnútro vyzeralo zrovna akomaštalka, v ktorej sa narodil.

Po dlhom boji samej so sebou som súhlasila. Totiž uvedomila som si jednu vec: to, čo mi chýbal celý čas, bola radosť v Božom Duchu - a tá sa rozhosťovala na tvárich všetkých prítomných. Zrazu som po nej zatúžila a chcela ju mať za každú cenu, napriek tomu, že som k násmu rozhovoru zaujala veľmi skeptický postoj. V nádeji, že toto môže byť cesta k môjmu štastiu, som začala: Pane Ježišu, pod do môjho srdca. Staň sa Pánom môjho života. Ty vidíš, čo tu všetko je. Oslobodenie a čistota ma od... Po krátkom odmlčaní vyznala som mu všetky bremená, o ktorých som vedela iba ja. Amen.

Teraz som zvedavá, čo sa stane okrem toho, že som sa už totálne oddala. Odrazu ma zaviala nevýslovná radosť. Tak intenzívne, že od veľkého štastia mi vyhrkli slzy. Nedalo sa ich zastaviť ani po pol hodiny. Plačom zriedka, a od radosti už vobec nie. Nedokážem definovať ten stav bližšie. Viem len jedno: nikdy predtým som nebola tak šťastná a môj 17-ty rok života považujem vobec za najkrajší. Božie slovo je pravdivé, som naozaj Jeho dieťaťom! Mám v tom istotu, ktorú mi nemôže zahovoríť žiadny ľovek, ba ani ja sama! Cítila som sa doslova ako dieťa, ktoré prvýkrát začína vnímať svoje okolie, ktoré sa učí vyslovovať. Otče a stále viac a viac je mi zrejmé, že je Jeho a On je ten, ktorému podlieha všetká moc.

Pretrhli sa putá, ktoré mi v tom predtým bránili. Som volná!

Milý priateľ,

možno by si aj ty veril - veď napokon ty si už veril a prestal si, lebo tvoj život bol bezprostredne konfrontovaný s otákom: kde je Boh, keď dopustí toto zlo?! Ale spýtal si sa už niekedy sám seba, kde bol Boh, keď sa nečinne prizeral vražde vlastného Syna, ktorého nadovšetko miloval? I toto bol jeden z tých mŕtvyx skutkov lásky, ktorý vynonal, pretože ťa miloval ešte viac ako Jeho. Je to tak málo? Nepotrebuješ ešte ďalšie dôkazy?

Moja stará prirodzenosť sa z času na čas ohlási. Čo sa však zmenilo, je môj postoj k nej: prestala som ju milovať a začala žiť v slovách "sme novým tvorením v Kristu". Priniesla som Mu i svoj problém s kořní, ktoré sa mi stali medzičasom modlou a bezmocne priznala: je mi strašne lúto, že majú v mojom živote prvé miesto a Ty druhé. Ale nemám jednoducho síl to zmeniť! Prosím Ťa o Tvoj zásah! Po dvoch mesiacoch sedeli sme na ohrade jazdiarne. Tu som sa musela v nemalom prekvapení spýtať: Čo tu vlastne robím? Stratila som k nim absolútny vzťah. Keďže táto situácia už pretrvávala niekoľko týždňov a moje znepokojenie narastalo, modlila som sa znova. Tento raz: Pane, vďaka, ale prosím, nie na bod mrazu. Daj mi k nim Tvoju lásku, prosím!

Odvtedy uplynulo pár rokov, všetko v najlepšom poriadku. To dokáže spôsobiť iba On. Odložme teda vlastné úsilie a nechajme mu volnú ruku, pretože to je zase iba On, ktorý môže v nás uskutočniť postupne: budete dokonalí tak, ako je váš Otec v nebi dokonalý. Ani mne nepovedal zo dňa na deň: doteraz som o tebe iba počúval, ale teraz ťa vidím svojimi vlastnými očami.

Milí priatelia, dnes možno niektorí z poslucháčov počujú o Mo...
po prvý raz, ale je možné, že iní Ho už poznajú dlhé roky. No oni sami najlepšie vedia, či len z počutia alebo osobne. Sama som nikdy neverila, že život kresťana je taký plný prekvapení, nápráv a radoctí, v ktorom nuda nemá miesto! Keby tomu tak nebolo, iste nemám síl ani chuti ho žiť.

Po maturite nastalo pre mňa vážne rozhodnutie: kam ďalej? Z vďačnosti k Bohu som chcela ísť na teologiu. Kedže sa jednalo - dá sa povedať - o životné rozhodnutie, siahla som po Biblii tak, ako prvýkrát: Pane, mám študovať teologiu?

"Synovia Izraela hrešili proti Hospodinovi a nepočúvali jeho hlas, takže sa zapálil Jeho hnev proti nim!" Nechápem prečo nie, ale Ty vieš prečo. Tak teda napädo ma povolenie, ku ktorému som mal vlastne vzťah už od dieťaťa. Boli dve možnosti: na jednej, tej lepšej škole, som mala istú protekciu. No On bol inej mienky. Mesto hriešne a prevrátené. Tak tú druhú, kde nemám nikoho a šanca prijatia je 1:100? Jeho odpoveď bola tak jasná, že bez váhania som poslala všetky doklady tam. No predsa mi nedalo, aby som : - aspoň slovami vyjadriala určité rozherčenie: Pane, dodržím svoj slub, len o jedno Ťa prosím, vysvetli mi svoje rozhodnutie, i keď to bude o 10 či 20 rokov. Ako Tvoje dieťa, by som mala dostať najlepšiu školu z celej triedy, lebo hovoríš: Boh dáva dobré dary svojím deťom! To znamená, že by som mohla študovať v zahraničí! Je to nemožné, ale nie pre Teba.

Po tri mesiace vládla v rodine napäťa atmosféra, ktorá vyvrcholila negatívou odpoveďou zo školy. "Nech sa teraz postará o teba ten tvoj Boh" - sotil otec a zaúcho ma minulo len o vlások. Bolo to pre mňa nepochopitelné: najskôr ma tam pošleš a potom ma necháš tak - vyrieckla som s klamaním. Stratil si moju dôveru. Odteraz budem žiť podľa vlastnej predstavy!

Po troch týždňoch všetkého možného čo ma práve napadlo, som sa zrazu zamyslela: čo z toho mám? "Eby som získala hned všetko - peniaze, mužov - a moja duša by bola neštastná? A vtedy som si uvedomila, že radosť, ktorú som predtým poznala, bola krátká a plytká v porovnaní s tou, ktorú mi daroval Boh. Ked' raz človek okúsi lepšie veci, neuspo-koja ho už tie, ktoré predtým považoval za výnimcoché a neopakovateľné.

Činila som pokánie, vidiac, ako som Ho zranila. A On mi odpustil. Celé leto som trávila hľadaním práce. Bez úspechu. Na štúdium nebolo pomyslenia, iba ak o rok. Rodičia sa už sice upokojili, no moje nerozumné počinanie ich veľmi mrzelo nadalej. Vtedy som sa Ťaňho obrátila týmito slovami: Pane, prosím Ťa o Tvoje riešenie! Daj mi poznat Tvoju vôľu! Čardiné, čo ma môže uspokojovať je, že som Ťa doteraz poslúcha- la. Raz mi ušiel práve pred nosom autobus domov. Čo mám robiť teraz dve hodiny? Myslou mi prebehol zoznam všetkých známych. Eva býva nedaleko, navštívim ju! Čím viac som sa k nej približovala, stále väčšia radosť ovládala moje srdce. Bože, čo si mi tam pripravil, že sa tak teším?

Nechceš emigrovať? - znela jej prvá otázka. Hovorievali sme o vše- l ičom, no na túto tému nikdy. Ona len pokračovala ďalej a dokončila slovami: ale rozhodnúť sa musíš ty sama! Bola som tak vzrušená týmto rávrom, že len čo som odišla od Evy, volala som k Pánovi: Otče, je toto Tvoje riešenie? Veľmi Ťa prosím o jasné odpoveď! Inak si na to netrúfnem! Zostala som na rozpálenom chodníku, vytiahla Bibliu, ešte chvílu som sa modlila, kým slová prišli ako manna: chodili od národa k národu a z kráľovstva k inému ľudu. Nedal nikomu, aby im ublížil a .... hovoriac, nedotýkajte sa mojich pomazaných a mojim prorokom nečiníte zlého. Rozprávajte Jeho slávu medzi národami, medzi všetkými ľuďmi Jeho divy.

Na cestu som sa pripravovala sedem dní. Celý ten týždeň ma ovládal nevýslovný pokoj, aký dáva iba On. Rozlúčka bola najtažšia. Nesmela som nič prezradíť. Pri modlitbe pred posledným rozhovorom s rodičmi mala som pred očami číslo kapitoly a verša o prorokovi Jeremiášovi. Vyhladala som toto miesto: Zachráň sa útekom!

Takto povzbudená som oznámila, že odchádzam na dovolenku do Bulharska. A Boh ma previedol! Začala som sama ako prst, s ruksakom a modlitbou: Bože, teraz si mojím Otcom i Matkou, mojimi priateľmi, mojou vlastou, domovom, mojím oblečením a chlebom. Si mojím všetkým.

Dnes vidím, že to nebolo ľahké obdobie, no zato plné Božej otcovskej lásky, ktorá ma hlboko dojímala. Bol to On, ktorý mi poskytol kabát či rukavice bez toho, žeby som o tom hovorila s ľuďmi. Po roku po príchode na Západ som začala so štúdiom. Znova to mala byť teológia, ale Boh trval na svojom. Často keď otváram skriptá, spomínam na slová: Boh dáva dobré dary svojím deťom!

Dnes je čas milosti, hovoria nám. Keď počujete môj hlas, nezatvrdzujte srdce. Dnes je ten čas pre všetkých nás a je len a len v našich rukách, či sa mu vedome odovzdáme a staneme sa deťmi živého Boha.

Sestry a bratia,

sme plní všechnosti Pánu Bohu, že stále znova a znova udeluje dar vieri a lásky ľuďom. Vyznáme našu vieru spolu s tou, ktorá ju vyznala pred nami a spolu so všetkými tými početnými mladými i starými ľuďmi, ktorí ju azda v tento deň po prvýkrát vyznajú:

Verím v Boha Otca ....

Len naozaj v rúcnou modlitebu, aby Pán Boh rozmnžil počet tých, ktorí takýmto alebo onakým spôsobomprídu k vieri - môžem vás uistíť, že podobných prípadov je na tisíce v našej vlasti - to je odpoveď za .... a našou vernosťou rozmnží ešte počet obrátených ... ktoré zachrání našu vlast a svet. /silno rušené! /

Potom nasledovalo pozvanie Slovákov doma a v zahraničí na stretnutie so Svätým Otcom na Kvætnú nedelu 1985 do Ríma a organizačné pripomienky, kde sa možno prihlásiť.

- o -
SE, 3.3.1985

Rozhlasová stanica SLOBODNÁ EURÓPA vysiela každý nedelu prenos svätej omši z kostola svätého Štefana v Mnichove o 10,10 hod. striedavo po slovensky a česky na obvyklých vlnach 13,16 a 19 metrov.

- o -

Moskva: Podľa správ Svätej synody ruskej pravoslávnej cirkvi, sa podstatne zvýšil počet študentov teologie budúcich pravoslávnych kňazov v ruských seminároch v Zagorsku-Moskva, Leningrade a Odese ako i na duchovných akadémiah v Moskve a Leningrade. Moskovský patriarchát dúfa, že takto sa postupne zmierni obrovský nedostatok kňazov vo všetkých diecézach ZSSR.

Salzburg: Rakúski benediktíni chcú požiadanie československú vládu o povolenie založenia kláštora. Rakúska benediktínska kongregácia vyslovila polutovanie, že Československo je jedinou susednou krajinou bez kláštora svätého Benedikta!

SE, 5. a 6.3.85

Z milánskej opery do benediktínskeho kláštora.

Barytonista Giorgo Chozé Sebiran prejde z búrlivého potlesku, ktorého sa mu dostalo na javisku, do kláštorného ticha. Divadelný kostým dona Carlosa vymení za benediktínsky habit a bude sa volať don Clemente. Nebude už žiť na scénach európskych divadiel, ale v malom svete opátstva Pompidua.

Ako k tomu došlo?

Budúci don Clemente - 2. septembra 1984 totiž zloží reholné služby - odpovedá: Sám to nedokážem presnejšie vysvetliť. Už ako chlapec som pociťoval reholné povolanie. Operný svet však bol veľmi zaujímavý, ľubil sa mi a budem naň mať najpeknnejšie spomienky. Môj nový život - hľadanie Krista - mi však spôsobuje veľkú duchovnú radosť.

Sebiranovi je 44 rokov. Pôvodom je z Kuby, ale od 20-tich rokov žije v Miláne. Iba jedna vec ho napĺňa lútostou: že totiž neodpovedal na Kristovo volanie omeno ho skôr, že až teraz sa rozhodol zasvätiť Kristovi a službe blízny. Jeho dráha operného speváka začala roku 1972. Až do svojho konečného definitívneho rozhodnutia mal na javisku stále väčšie úspechy. Naposledy vystúpil ako com di Luna v Trubadúrovi na Vianoce roku 1982, pri zájazde do Nemecka. Potom povedal "dost!", hoci mu ponúkali niekolko výhodných zmlúv až do roku 1986.

V marci 1983 vstúpil do kláštora v Pompidue. V nedeliu 2. septembra 1984 bude sklaňať reholné služby a potom začne študovať teologiu, aby sa mohol stať kňazom. 2. septembra jeho kolegovia z milánskej La Scala, kde viac ako rok spieval ako sólista, budú hudsonou a spevom doprevádzat svätú omšu, pri ktorej zloží služby. Bude to jeden z najpeknnejších operných pozdravov jednému z popredných predstaviteľov tohto umenia.

Prečo si vybral práve benediktínov a kláštor v Pompidue?

Don Clemente samotný hovorí: benediktínska reholá ma vždy príťahovala. Už ako chlapec, keď sme ešte žili v Barcelone, často som chodil na duchovné cvičenia do montserratského benediktínskeho kláštora a neskôr v Miláne som po mnoho rokov udržoval styky s ústavom beato Angelico, ktorý je tiež vedený benediktínmi a zameraný na svet umenia. Čoskoro potom som poznal kláštor v Pompidue a na ten padla moja konečná volba. Je tu možnosť striedať modlitbu a rozjímanie so službou miestnemu obyvateľstvu. Môžem tu byť zároveň mníchom podľa starodávnej reguly sv. Benedikta a pritom i duchovným pastierom.

Opäť kláštora don Elli tvrdí, že don Clemente sa dobre zapojil do života komunity. Je veľmi aktívny - hovorí - a naše stanovy plní s ozajstným nadšením. Má veľmi pekný hlas a všetci ho radi počúvajú, keď spieva v chore. Ja osobne trvám na tom, aby nadalej rozvíjal i svoje maliarske nadanie. Už nám namaloval obraz Zvestovanie Panne Márii na chodbe medzi celami.

Don Clemente nám tiež povedal - ako čosi celkom samozrejmé - že každý deň vstáva o 4,30 hod. Zamietie dlážku a umyje v kuchyni riady. Toto sú totiž niektoré práce, ktoré mu náteraz boli zverené.

VR, 30.8.84-č.

- o -

Rozhlasová stanica "Slobodná Európa" vysiela :

- reláciu "náboženstvo a dnešok" každý utorok o 22,20 hod. a opakuje ju v stredu o 8,15 hod. a v piatok o 5,30; 10,30 a 14,30 hod.
- desaťminútové správy z katolíckeho sveta si môžete vypočuť v utorok o 22,30 hod. a opakovane v stredu o 5,30; 8,25; 10,30 a 14,30 hod.

- o -

Rozhlasová publicistika otca Antona Hlinku .

Už asi tri roky sa vo vysielaní Hlasu Ameriky do Československa objavujú relácie mníchovského spravodajcu Hlasu Ameriky k náboženskej problematike, Antona Hlinku. V poslednom období ich redakcia zaraduje do vysielania pravidelne v sobotu večer uprostred hodinovej relácie od 21. do 22. hodiny, teda v "najlepšom" vysielacom čase. Američania majú záľubu pridelovať vysielací čas v závislosti od ohlasu relácie medzi poslucháčmi. Pravidelné zaradovanie Hlinkových relácií potvrdzuje veľký účinok jeho správ a komentárov medzi Mníchovom a Washingtonom. No aj my vieme, že Hlinkove relácie sú skutočne populárne.

Jedným z klúčov vysokej úrovne Hlinkovej náboženskej publicistiky je skutočnosť, že náboženstvo predstavuje základnú dimenziu jeho osobného a intelektuálneho života.

Narodil sa roku 1926 vo Valaskej Belej, okr. Prievidza, no čoskoro sa prestúpil do Považskej Bystrice. Ako mladík pred koncom 2. svetovej vojny vstúpil k saleziánom. Perspektívne to bola zlá doba pre také rozhodnutie. V apríli 1950 zažil likvidáciu kláštorov a s ďalšími spolubratmi aj internáciu v koncentračných táborech v Podolínci. Čoskoro ho odviezli na vojenčinu, ku jednotkám PTP. Perspektíva reholného živenia sa krížila s jeho životnými plánmi, preto využil opušták z vojenčiny a na jar 1951 ušiel cez zelenú hranicu do Rakúska. Na Západe najskôr študoval teologiu, filozofiu a psychologiu na univerzitách v Bologni, Turíne, Viedni a Ríme. Za knáza bol vysvätený roku 1955. Potom pôsobil ako docent v seminári v Catánii a v Miláne. Od roku 1981 je vedúcim náboženského vysielania Rádia Slobodná Európa, podpredsedom Svetového kongresu Slovákov /SKS/ pre sledovanie náboženského prenasledovania na Slovensku a autorom viacerých teologickej a filozofických kníh. Je len menovcom, nie príbuzným nebohého predsedu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, Andreja Hlinku.

Hlboké univerzitné vzdelanie a vlastná literárna činnosť dávajú pečať Hlinkovým rozhlasovým reláciam. Sú myšlienkovо zomknuté, s jasnou argumentáciou, primerane rozložené medzi fakty a ich hodnotenie a prednesené v slovenčine do mikrofónu, ktorá nedáva poznat, že autor žije viac ako 30 rokov v zahraničí.

Svoje hlásenie o udalostiach z náboženského života v Československu začína obyčajne odvolaním sa na nemeckú alebo rakúsku katolícku tlačovú agentúru. Pri jeho pracovnom zatažení čo len denné čítanie metrových pásov ďalekopisných správ tlačových agentúr a hľadanie v nich náboženských správ o Československu je úctyhodný výkon. Prichádzajúce správy otec Hlinka spracúva sám, nemá na to ľudí. Odvysielaním správy však jeho starostlivosť nekončí. Tieto umietňuje ďalej v novinách, rozhlase a v televízii, prípadne ich literárne a publicistickej spracúva a upozorňuje na ne ďalších vplyvných činitelov. Skrátka, Anton Hlinka je nás človek v západných oznamovacích prostriedkoch a v univerzitných a spolkových kruhoch. Avšak jeho najdôležitejším polom pôsobenia je domov, Slovensko.

Hlinkove rozhlasové relácie nahrádzajú našu cenzurovanú, neslobodnú tlač, keď objektívne a rýchlo informuje o dianí doma a vo svete. Čokolvek ďôležité sa na Slovensku udeje v náboženskej a súvisiacnej oblasti, je takmer isté, že Hlinka bude o tom skôr alebo neskôr hľásiť. Týka sa to najmä konkrétnych prípadov potláčania náboženských práv za asistencia štátnej moci. Jeho hlásenia sú veľmi pohotové, presné a triafajú do čierneho. Od Hlinku sme si vypočuli informácie o všetkých prípadoch súdnych postihov náboženských aktivistov, s uvedením mien nieler aktivistov, ale aj vyšetrovateľov

a súdcov. Hlinkovým pričinením celé Slovensko pozná meno cirkevného tajomníka vo Velkom Krtíši, ktorý znemožňoval vyučovanie náboženstva detí v kostole, meno riaditeľa školy v Dubnici nad Váhom a vedúceho odboru školstva v Považskej Bystrici, ktorí sa pričinili o výpoved zo zamestnania učiteľky zato, že prihlásila svoje deti na vyučovanie náboženstva alebo meno ŠtBáka, ktorý na Liptove verboval mladých ľudí na spoluprácu s ŠtB. Nezostali dokonca utajené mená učiteľiek, ktoré v Dubnickom prípade prepožičali fezim. Na porade pedagogického zboru prečítali vopred napísané diskuzné príspevky proti svojej kolegyni, pripravujúc tak pôdu riaditeľovi školy pre jej prepustenie. Začiatkom leta 1984 sme sa smiali na opatreniach okresných a krajských orgánov na východnom Slovensku, ktoré mali obmedziť účasť pútnikov v Levoči.

Žiadnen potláčateľ náboženských práv na Slovensku sa nemôže spoliehať, že jeho meno zostane utajené. Hlinka zariadi, aby sa naplnili verše Czeslawa Milosza :

Ty, čo si skrivdil človeka prostého...
Necít sa istým, Básnik si pamäta.
Môžeš ho zabíť - narodí sa iný.
Raz sa spíšu tvorí reči i činy.
Pre teba by bol lepší svit zimný.

Odráža tak doteraz najsilnejšiu zbraň moci pri prenasledovaní veriacich - a n o n y m i t u prenasledovateľov i prenasledovaných. Pre prenasledovaných sú Hlinkove relácie morálou oporou. Rozptylujú myšlienky o marnosti ich svedectva, ktoré v slabých chvíľach môžu na nich číhať. Priam plasticky ukazujú morálnu prevahu prenasledovaných nad prenasledovateľmi. Ostatným veriacim - a nie len veriacim - kládú pred oči príklady ozajstných hrdinov súčasnosti, nositeľov autentickej dejín Slovenska. Vďaka rádiu sa celé Slovensko dozvie, čo by inak ostalo obmedzené na úzky iba priamo zaniteresovaných. Nie je vinou veriacich, že žáké správy musia ísť zo Slovenska na Slovensko okľukou cez Washington alebo Mnichov.

Hlinkove relácie zapadajú do kontextu celkového náboženského oživenia v Československu a v tomto kontexte prinášajú konkrétnie výsledky. Sú známe prípady, keď nebola daná výpoved pre náboženské presvedčenie zo strachu pred publicitou prípadu na Hlase Ameriky alebo Rádia Slobodná Európa. Je možné, že relácie prispeli k nástupu súčasného relatívneho pokoja na "náboženskom fronte", keď t.č. niet žiadneho väzna pre náboženstvo, ktorému mimo pastoráciu dosť ochotne dávajú štátne súhlas a polícia akoby trochu polávila v pokusoch o infiltráciu neoficiálnych náboženských aktivít. Nie div, vied každá objektívna politologická analýza musí odhaliť, že moc si nemôže dovoliť dlhodobé pôsobenie Hlinkových relácií, pretože by sa mohli stať potencionálnym zdrojom vnútropolitickej nepokoja. Súčasná politická moc si môže zobrať z jeho relácií poučenie aj v tento zmysle: nech Hlinka nemá radšej o čom hovoriť, keď sa ho nedá inak odstrániť.

Jeho relácie sú na Slovensku predmetom diskusií a názorovej differenciácie. Z radov - nazvime ich leberálnou slovenskou inteligenciou - zazneli výhrady, napríklad :

- Hlinka sa zaobérá výlučne náboženskou problematikou a výlučne prípadmi prenasledovaných občanov. Neregistruje a ani nespomienie porušovanie občianskych práv v iných sférach. Spreneveruje sa tým vraj princípu solidarity prenasledovaných a zápasiacich občanov. Akoby zabúdal, že napr. Charta '77 sa sústavne ujíma obrany prenasledovaných veriacich občanov, inšpiruje a niekedy priam organizačne pomáha pri vydavateľskej činnosti veriacich a pod a prináša za to obete. Tieto kruhy považujú za krátkozrakú taktiku izolovať sa od všetkých ostatných a podporovať len svojich spoluvercov.

- V sobotu večer sa zapína Hlas Ameriky aj na farách. Kňazi, tátó tradične dôležitá spoločenská skupina na Slovensku si na jednej strane radi vypčujú Hlinkove informácie o odvahе svojich ovečiek, na druhej strane však - v duchu tiež tradičného slovenského opatrničstva - vyslovujú obavu, aby Hlinka nepodľahol vnútornej logike supervalomocnej bipolarity a nestal sa nástrojom amerických záujmov proti východnému bloku za každú cenu. Keď dochádza na Slovensku ku škutočnému prenasledovaniu veriacich je správne, že o nich hľasi a nešetrí prenasledovatelia. Ale ak by v niektorých slobotu nemal naporúdzi aktuálny prípad prenasledovania, nech sa ho nepokúša vytvoriť umele a nech sa skôr vyhýba širšej politickej interpretácii prípadu. Inými slovami, nech sa drží faktov a vyhýba politike. Trochu politiky sa prípadne znesie ako podtext kultúrnych komentárov, ako bola napr. úvaha o povalke európskej kultúry, vysielaaná vo Veľkom týždni 1984 alebo porovnanie kresťanskej tradície Vianoc a sovietskej tradície Dede mráza z decembra 1984. Práve zaujímavosť a objavnosť tohto typu relácií ich odporúča ako doplnok aktuálnych správ zo života Cirkvi na Slovensku. Vítaní sú tiež náboženské informácie z ostatných krajín reálneho socielizmu.

- Konečne, časť slovenských veriacich sa pozostavuje, že tak málo informuje o udalostiach v českom katolicizme. Spolupráci českých a slovenských kátolíkov v republike by mal zodpovedať rovnomernejší záujem, prejavnený zo zahraničia.

Tieto výhrady k Hlinkovým rozhlasovým reláciám sa tu iba reprodukujú. Nebolo by rozumne zaujímať k nim stanovisko namiesto Hlinku.

V slovenských dejinách nachádzame vela reholníkov, ktorí lepšie ako iní pochopili ducha doby, posvätili ho svojou vierou a vec pospolitosti posunuli ďalej a vyššie. Možno budúcnosť ukáže, že otec Anton Hlinka je ich následovníkom v našom elektronickom veku.

Nech mu dá Pán Boh zdravia a tvorivých síl ešte mnoho rôk!

- o -

Správa v "Keston College News":

"Zvýšený náboženský život, najmä medzi mladými, robí starosti vo vyšších kruhoch strany v áziskej republike Uzbeķistan, jednej zo strendoáziských sovietskych republík, kde väčšina veriacich sú mohamedári."

Podľa správy z "Pravdy Východa" z 26.9.1984, krajský komitét strany v meste Mardjan, v doline Fergana/?" bol nedbalý vo svojich povinnostach v obore ateistickej propagandy. Podľa novín dokazuje to počet "ludí, ktorí sú zúčastňujú na náboženských úkrocích. Mullahovia sú čiernojí, preto niektorí mladí chodia k nim na návštěvy mešity. Zaujímavá je poznámka, že "v meste bola činná kriminálna skupina, ktorá dlhší čas rozsievala náboženský fanatizmus medzi dospievajúcou mládežou". Z nedbalivosti sú obvinení tí, čo majú na starosti ideologickú výchovu.

Taliansko: Pre proces s atentátnikmi na Svätého Otca Júna Pavla II. na svätopeterském námestí 13. mája 1981 má sa vybrať teraz šest porotcov a náhradníkov zo zoznamu 50 talianskych občanov. Proces sa má začať 27. mája 1985 v Ríme.

Vyšetrujúci súdca pripravil obžalobu proti Bulhárom a Turkom v októbri 1984. Len "styria z obžalovaných" sú v talianskej vyšetrovacej väzbe. Sú to úradník Bulharských aerolinií Sergej Antónov a tureckí príslušníci Ali Agca, Ömer Bakči a Mussa Sedar Çerebiń. Agca si už odpkyáva trest doživotného väzenia za pokus zavraždiť pápeža. Ostatní obžalovaní budú súdení v neprítomnosti. Traja z nich - bulharskí diplomati Todor Ajvezov a Želič Vasiljev a Turek Bekirk Čelerk sú v Bulharsku. Po ôsmom obžalovanom Turkovi, Oralovi Čelikovi, talianska polícia doposiaľ pátra. Proces potrvá najmenej dva mesiace.

Páter Verenfried van STRAATEN

a jeho 37-ročná pomoc krajinám, kde je Cirkva v núdzi ..

V povojnových rokoch, kedy bieda bola najväčšia, založil hnutie na pomoc Cirkvi. Z drobných začiatkov - kúskami sleninky pre hladujúcich - sa rozvinulo na silnú dobročinnú organizáciu, ktorá dnes pomáha už 108 krajinám, včítane nášho Slovenska!

V júnovom čísele bulletingu "MIROR" bol uverejnený výkaz tohto hnutia za rok 1983. Priam udivuje, čo hnutie tohto skromného holandského reholníka robí na pomoc Cirkvi v tolkých krajinách. Hnutie podporuje nasledovné cirkevné podujatia :

výchovu kňazov a reholníkov, stavby a obnovy kostolov, cestovanie pre tých čo pracujú v apoštoláte, potraviny a šatstvo pre chudobných, omšové intencie pre kňazov, náboženskú literatúru, pastoračnú činnosť, tlač a rozhlas, pomoc chudobným, rozličné dary.

Na toto všetko hnutie v minulom roku vydaťo vyše 35 miliónov amerických dolárov. Na milodaroch majú účasť dobrodinci zo 14-tich krajín, z ktorých Nemecko je na prvom mieste. Nasleduje Francúzsko, Svajčiarsko, ďalej Belgicko, Holandsko, Taliansko, Rakúsko, Španielsko, Veľká Británia, Írsko, Spojené štáty, Kanada, Luxembursko a Austrália.

7. apríla 1984 Kongregácia pre duchoveneštvvo uznala dielo otca Verenfrieda za všeobecné a verejné združenie a dala ho pod správu Svätej Stolice!

"Po 37. rokoch pastoračnej činnosti v službe "Na pomoc Cirkvi", to znamená učešencov; prenasledovaných a tých, ktorých duchovný život je ohrozený bojovným alebo praktickým ateizmom - píše otec Verenfried - tento dekrét je korúnou nášho diela a základom pre naše nohy. Pre katolícke dielo je to najvyššie uznanie. Zaručuje právo na naše jestvovanie v Cirkvi. V čase, keď mnohí myslia, žeby sme sa mali prispôsobiť prevládajúcim moderným mienkám, to potvrdzuje, že naše ciele sú časové, naše metódy účinné a spiritualita v súlade so zdravým učením Cirkvi. Táto nová česť nás zavázuje k ešte väčším obetiam vo vernosti pápežovi. On je najvzácnejším ovocím prenasledovanej Cirkvi našich čias!! Budme pohotovejší ako v minulosti počúvať jeho slová, nasledovať jeho príklad, napodobovať jeho odvahu, podielat sa na jeho osamotení a ak bude treba, i trpieť spolu s ním protirečenie a hanu!! Ján Pavol II. pozná naše dielo. Miluje ho, požehnal ho a dal mu jasné úlohu do budúcnosti!! - píše ďalej otec Verenfried van Straaten. Musíme ostať tým čím sme, bez vybočenia naľavo alebo napravo, bez ustarostenia, že azda nie sme časoví, bez úsilia robiť tzv. ghetto, ktoré je jednoducho iba určitou duchovnou osamelosťou, na ktorej všetci musia mať účasť spolu so svojím Majstrom. Aj sám pápež žije v tejto osamelosti, čo však nemení na skutočnosti, že kamkolvek ide, milióny veriacich - mladých i starých - sa schádzajú, aby počuli jeho slová tvrdé ako skala a aby sa spolu s ním modlili, spievali a vyznávali spolu s ním svoju vieru.

Vyznávajme aj my svoju vieru - píše na záver otec Verenfried. Tú starú a pravú vieru našich otcov - a posilníme ju! Tým radostne a veľkodušne vykonáme svoju úlohu v Cirkvi z lásky k Bohu a k našim najchudobnejším bratom a sestrám.

VR, 15.10.84-sl.

- 0 -

DRAHÍ NAŠI SLEDOVATELIA A PRENASLEDOVATELIA:

KRIÁTUS NAPREDUJE VÍŤAZNE DEJINAMI K ZAVRŠENIU, NIK HO DOTERAZ NEPREMOCHOL A ANI NEPREMÔŽE!

UVAŽUJTE O TOM A PRIDAJTE SA NA SPRÁVNU STRANU- KU KRISTOVI KRÁĽOVÍ!

V "slove do týždňa" otec Anton Hlinka, SDB hovorí na tému
Don Bosko a saleziáni na Slovensku.

Pred 170. rokmi sa pri Turíne narodil najgeniálnejší vychovávateľ mládeže ohrozenej a ohrozujúcej - kriminálnej. Menoval sa Giovanni Bosco. Prozretelnosť ho na túto úlohu vybavila priam geniálne všetkými darmi tela & ducha. Už ako 5-ročný chlapec - azda viac ľustikívne ako povedome - cítil, že obsahom jeho celého života bude a má byť výchova mladých ľudí, predovšetkým tých, o ktorých sa nik nestará - nechce alebo nie je schopný staráť sa: velkomestských uličníkov, ktorí hnaní núdzou, ohrozovali spoločnosť ako jednotlivci a v organizovaných bändach.

To je ten najťažší ľudský element, na ktorého pretváranie-stvárňovanie bolo treba čosi viac ako vychovávateľa v bežnom zmysle slova. Keď Giovanni Bosco ako 25-ročný katolícky knás prišiel do hlavného mesta vtedajšieho severného Talianska, Turína, začal sa v tomto meste rozvíjať priemysel na plné obrátky. Hrnuli sa sem tisícky mladých ľudí z celého Piemontu, ba i Lombardie, ale nie všetci našli prácu. Ostatní tvorili proletariát - súčasti kriminálny proletariát - tohto mesta. Opustiť vo večerných hodinách príbytok bolo čosi riskantné a odvážiť sa vstúpiť do niektorých štvrtí, najmä za šera alebo noci, priam životu nebezpečné.

Poľícia bola bezradná, obyvateľstvo ustrašené, väzenia a polepšovne plné. Don Bosko si hneď na začiatku uvedomil, kde má zlo korene a ako treba na veci ísť. Pre zodpovedné úrady boli spomenutí ľudia nebezpečnými asociálnymi bändami, pre obyvateľstvo postrachom a pre políciu poľovnou zverou.

Pre Giovanniego Bosca - alebo don Boska, ako ho už všetci nazývali - to boli Božie deti, ktorým bolo treba pomôcť, aby sa napriek všetkému stali užitočnými občanmi. To sa však mohlo uskutočniť iba pod podmienkou, že sa stanú dobrými kresťanmi, t.j. že títo mladí ľudia nájdú zodpovednú motiváciu, aby sa mohli zmeniť.

Don Boskov základný výchovný princíp - náboženstvo alebo palica - je čosi viac ako duchaplná fráza. A potom, nie je to vôbec alternatíva, lebo by to potom znamenalo, že mladých ľudí vychováme buď náležitým používaním palice alebo pomocou náboženskej motivácie. Palicou možno ľudí hnáť alebo dať zahnáť - to je číra vonkajšia motivácia, typická pre drezúru. Náboženstvo pochýňa znutra, neženie, nenúti, ale privádza ľudí k tomu, aby sa orientovali vedome a dobrovolne, t.j. z presvedčenia - z presvedčenia o pravde aobre.

Don Bosko tu nasledoval svojho Majstra Ježiša Krista, ktorý neprišiel povolávať spravodlivých, ale hrievníkov, lebo nie zdraví potrebujú lekára, lež chorí, ktorí zanechal 99 spravodlivých, aby šiel za jedným poblúdeným.

Sú kresťania, ktorí berú evanjelium doslova a idú za Ježišom, dôsledne kráčajúc v jeho šlapajáčach. Nazývame ich svätcami. Don Bosko bol jeden z nich. Každý svätec realizoval vo svojom živote celé evanjelium, osobitným spôsobom však zvýraznil niektorú z jeho základných požiadaviek. Preto je každý svätec v určitom zmysle prorokom.

Don Bosko je ním v plnom zmysle slova, a to nielen preto, že bol verným a účinným svedkom Božím, ale i preto, lebo predvídajúc dobu ukázal, ako bude treba riešiť jej problémy. Ukázal! Turín, Taliansko, Európa mali možnosť presvedčiť sa o tom, lebo videli, aké úspechy môže mať vychovávateľ v každom prostredí, ak pracuje v donboskovskom, t.j. evanjelicom duchu!

Svedkom tohto ducha je na jednej strane 20-zväzkový životopis don Boska a na druhej strane reholné spoločnosti, ktoré založil, resp. spoločnosti, ktoré sa na ňom inšpirovali, ktoré ho nasledovali. Na ilustráciu tohto ducha, oživujúceho rehole saleziánov a Dcér Panny Márie Pomocnice, dva príklady:

Ked sa asi pred 50-timi rokmi v Trnave rozhodovalo, či sa majú saleziáni - reholníci Spoločnosti don Boska - usadiť na Kopánke, zvanej vtedy pre jej pochybnú povest "Mexiko", zašiel si provinciál Jozef Bokor a páter Ján Hlubík - nie bez dôvodu známy ako "slávenský don Bosko" - pozrieť budúce miesto pôsobenia. Čakalo ich však nemilé prekvapenie. Ked chlapčiská za zreli dvoch knazov v reverendách a s veľkými čiernymi klobúkmi, pokrikovali na nich: kvák, kvák! - a niektorí dokonca hádzali po nich kamene. Vtedy páetr Hlubík poznamenal: "Tu je naše miesto!" A provinciál úsečne prisvedčil: "Je!"

Čoskoro nato saleziáni vybudovali na Kopánke veľké mládežnícke stredisko, tzv. oratórium pre chlapcov. Neskôr Dcery P. Márie Pomocnice postavili čosi podobné pre dievčatá. Za niekoľko rokov sa Kopánka zmenila na nepoznanie: prácou v duchu don Boska!

Čosi podobné sa stalo v Bratislavе. Ked ťa na začiatku 30-tich rokoch saleziáni mali prísť, hlasovali nô knazskej schôdzke skoro všetci mestskí reholníci a svetský knazi proti. Ked však velprepošt Filkorn - farár v Dóme - povedal, že sa saleziáni mienia usadíť na Tehelnom poli, nepadla viac ani jedna jediná námietka. Všetci totiž vedeli, čo je to za štvrt. Saleziáni aj tam postavili oratorium, ktoré sa za niekoľko rokov vyvinulo v jednu z najoriginálnejších mládežníckych inštitúcií v republike, ak nie najoriginálnejšiu! Účinok ich práce cítiť až doteraz.

Na záver ešte raz onen don Boskov princíp: náboženstvo alebo palica. Čo používa štát v Bratislave, v Trnave, Prahe a v Ostrave na záchrannu ohrozenej alebo kriminálnej mládeže?

Odpoveď netreba hľadať. Tisíckrát deňne ju štátne úrady opakujú: preč s náboženstvom! Z toho istého dôvodu zavreli saleziánov a všetkých ostatn ch reholníkov do väzenia. Len mimochodom: následkom zlého zaobchádzania v tábore, umrel i "slávenský don Bosko" - Ján Hlubík! Odhliadnúc od toho, že likvidácia a defilovanier eholníkov je iečen z najväčších zločinov, ktoré kedy zatažili hypotéku komunistického režimu, treba povedať, že, tým národ obral o mravnú oporu priam nedoziernej dôležitosti. Čo ostalo, je palica!

SE, 4.2.1985.

- 0 -

Vatikán: Pápež Ján Pavol II. ostro kritizoval systematické ničenie potravín. Siahnut za takýmito prostriedkami v čase, keď stámliony trpia hladom, je škandaloznym sociálnym hriechom- tak sa vyjadril Svätý Otec 14.2.1985 pred 12 000 talianskymi rolníkmi vo svätopeterskej bazilike. "Je neprijatelné, aby sa pestovali plody zeme a aby veda umožňovala neočakávané veľkú úrodu a aby sa na druhej strane potraviny, ktoré by mohli mnohých zachrániť pred smrťou hladom, systematicky ničili!"

Würzburg: Podľa správy Deutsche Tagespost, začala na Ukrajine vychádzať "Kronika katolíckej Cirkvi na Ukrajine". Niet pochýb, že pri zakladaní ukrajinskej "Kroniky" slúžila jej redaktorom ako vzor "Kronika katolíckej Cirkvi v Litovsku", ktorá vychádza pravidelne a pravidelne prichádza i na Západ. Doteraz sa sovietskej tajnej službe nepodarilo objaviť, kde sa vydáva a kto za ňou stojí. Vydavateľmi ukrajinskej "Kroniky" sú traja knazi a laik Josip Terelia. Myšlienka vydávať "Kroniku" sa zrodila v skupine veriacich, ktorí sa rozhodli bojovať za práva cirkvi na Ukrajine. Katolícka- resp. gréckokatolíka- cirkev na Ukrajine žije v ilegalite a zásahy KGB proti veriacim a kniazom sú neuveriteľne tvrdé!

SE, 20.2.85

Chceš bojovať v radoch ŠtB proti Kristovi a Čínskym?

Prihlás sa u ŠtBáka Jána Krátkeho a jemu podobných!

Podľa spávy nemeckej kašolíckej tlačovej služby KNA z 10.1.1985 odvolávajúcej sa na zvyčajne dobré informované bratislavské kruhy, robili sa v roku 1984 rozsiahle náborovy spisov Štátnej bezpečnosti pre oblasť cirkevnno-náboženského života. a to tak medzi duchovnými, ako i angažovanými laikmi.

"Štátnej bezpečnosti podľa všetkého vývíja zvýšené úsilie o nadobudnutie čo najdôkladnejších správ o účinnom spoštovaní niektorých kňazov a aktívnych laikov." Nazdává sa, že najvýdatnejšiu pozor v kontexte ohľade môžu poskytnúť aňažovaní veriaci sami. Preto sa niektorí ŠtBáci, osobitne vyberaní na túto úlohu, blížili a blížia k tým, ktorých pokladajú pre ich informovanosť a "súčasné považovanie" slobodnosť, prípadne osamotenosť, za najvhodnejších pomocníkov na dosiahnutie svých zámierov. Príklady, ktoré istotne nie sú jedinečné ani v cirkevnno-náboženskej oblasti ani inde:

V istom slovenskom meste si ŠtBák pozval študenta do kaviarne na pohárik. Medzi rečami mu ponúkol priateľstvo, zakladajúce sa však na určitej lichodej, ešte mu študent občas prinesie da jaké správy zo svojho životného prostredia, dopomôže mu aby dôstudoval, i keby bol dôslova "ušatým somárom" a urobil kariéru. Konkrétnie chcel, aby ho informoval aj mladých ľudoch, ktorí chodia do tohto istého kôstola ako on. Študent sa začúdovať, ako ho neznámy ŠtBák dobre pozná. Viedol, že často chodieva na omšu aj v týždni, baže i minístruje. Študent nepotreboval pomoc pri skúškach a preto bola ponuka ŠtBáka z tohto hľadiska málo lákavá.

Čo keby mu však boli narežirovali neúspech pri skúškach napriek dobrej odpovedi, ako sa to stalo istej študentke?

Další príklad, veľmi konkrétny:

Správa KNA z 10.1.1985 začína tamito slovami:

Zo všetkých strán prichádzajú stážnosti a naliehavé prosby o pomoc proti sadišti, dotieravému a bezchladnému ŠtBákovi Jánovi KRÁTEKEMU odkialisi z Čiech, ktorý v Šelici prede s tiež e r a : že je Slovákom, že je dobrým priateľom každého, že je ochotný všetkým pomáhať - no čoskoro sa prejaví takým zlomyčným a nebezpečným, ako na Liptove už dávno nčbolo. Ján Krátky organizuje stretnutia v bútfe, kde chodia mladí neobedy. "S nápadnou priateľskostou pozve niekoho na pohárik, hneď mu novinky tykajúce sa záujmom sat' informuje o práci, ponúkne lepšie zamestnanie, menšie pracovné zataženie a - čo je dôležité - dobrý plati! Lepší plati!

"No mladí ľudia majú dobré nosy. Hned vycítia že takouto velkodusťou uškok. A vskutku, neznámy "priateľ" ich českorozbaví pochybnosť, lebď žiada ako protihodnotu "maličkost" - s poluprácou. Ak vyhliadnutá obete odmieta ponuku, vstane a odíde, domnieva jú sa, že sa tzv. priateľa zbavil. No nespustí ho z oka: sleduje ho ako tien, pozýva na vypočúvania ktoré trvajú hodiny - a to aj v pracovnej dobe, pričom si počína ako vsemohúci páni."

Telefonicky upozorní nadriadeného výtypovanej obeť a tento ju pustí zo stŕachu pred ŠtB. Kolegovia na pracovisku po návrate sa zdesením konštatujú, že mladík alebo dievča pôsobí dojmom vyčerpania alebo šoku. Všetkým začína byť mimoriadne nápadná okùlnosť, že ide o mladých ľudí alebo otcov rodin, ktorí majú spôsobené manželstvo a žijú príkladným kresťanským životom. Ba dokonca Krátkeho vyhrážky už kolujú po Liptově:

"Počkaj, ja nájdem na teba spôsob, ako ťa skrotim!"

"Daj pozor, aby ťa nezrazilo auto!"

~~Dievčatám sa zasa~~ vyhráža, že by ich mohol niekto znásilniť:
"My máme prostriedky, aby sme ťa prinútili robiť čo chceme!"
"Pre nás nie je ľahké zlikvidovať nepohodlných ľudí!"

Krátkemu a iným, nábor ťobiacim ŠtBákom sa vytýpovanie usilujú vyšmyknúť raz takým, raz onakým spôsobom: "Ja sa na to nehodím!" - pôvie jeden. "A čo keď sa prerieknem? Budem blamovať vás i seba!" Iný prehodí, že mu tento typ medziludských vztahov pripomína tragicu známu osobu, ktorá odvisla na strome - "Judáša Iškariotského - a ponúkaná oďmena třídiť strieborňákov. Iný sa zasa brária tým, že potükázu na "zákony, že sú slobodní občania." Iní povedia celkom otvoreně: "Ja nemôžem a nechcem ísť proti vlastnému svedomiu a konáť to, čo nepokladám za dobré! Som ochotný platiť akúkolvek daň za svoje presvedčenie!"

Liptovčania však - a nielen oni - sa sputujú, prírodnene šeptom: Nie "je takáto Štát na bezpečnosť nebezpečná štátu, ak ohrozuje hlavné tých, ktorí sú mravne pozitívni a ak sa usiluje korumpovať ľuch ??"

Anton HLINKA,
Hlas Ameriky - Mnichov 1.85

- o -

Moskva - Paníž : Podľa správy Kathpressu štátne cirkevné úrad v Moskve vykonal rozsiahle zmeny v osobnej politike cirkvi. Cely rad významných cirkevných hodnostárov muselo zmeriť pôsobisko. Stalo sa tak vzápäťi oštŕej kritiky zo strany ÚV KSSZ, ktorá mala vážne obavy z veľkého silnenia vplyvu cirkvi na verejný život a z obchádzania kultúrnej politiky štátu. Tento drásticky zásah sa veľmi citelne dotkol zodpovedných kruhov pravoslávnej ruskej cirkvi, ktoré ho odsúdili ako protikanonický, i keď ide o bežnú prax úradov.

Moskva - Bonn : Náboženské znovuzrodenie v ZSSR možno vraj cítiť aj v Červenej armáde. Údajne sa častejšie stáva, že politrukovia ďedili pri ideologickej školení prešvedčených a rozhodných kresťanov. Tento fakt má za následok zostrenie ateistickej výchovy vojakov. Môžeho vojenské časopisy žiadajú tvrdší postup proti kresťanstvu v armáde, lebo vraj ide o "ideológiu, cudziu sovietskemu človeku, ktorá okrem toho má negatívny vplyv na politickú morálku a psychologické predpoklady boja". Z tohto dôvodu vraj nie je ľahostajné, či je vajak veriaci alebo nie.

Z náboženského hľadiska sú vraj najviac ohrození sovietski vojaci v NDR. Nateraz dajú pokoj tým, ktorí si plňia služobné povinnosti. Čo sa však stane s tými, ktorí verejne vyznávajú svoje náboženské presvedčenie, ukazuje prípad Litovca Róberta Sagrigasa: roku 1982 narukoval do Kazachstanu. S pôukazom na svoju vieru odoprel vojenskú prísahu. Za to ho mučili, uväznieli, poslali do preškolovacieho tábora a napokon na "nútené práce". Keď tam ochorel na týfus, poslali ho domov s odôvodnením, že je neschopný vojenskej služby.

SE, 20.2.85.

BRATIA ŠTBÁCI A IM PODOBNÍ, ZANECHAJTE SVOJE ŠPINAVÉ REMESLO, KÝM JE ČAS!

RÍMSKE IMPÉRIUM PADLO VĎAKA LÁSKE KRESŤANOV K PRENASLEDOVATEĽOM A VĎAKA ICH OBETÍ. TAK ISTO PADNE I VAŠE A KRISTUS KRÁĽ ZVÍŤAZÍ!

-x-x-

VIEŠ, ŽE MAS "KLAPKY" NA OČIACH?

ZBAV SA ICH PRIJATÍM SVIATOSTI ZMIERENIA, PRIJATÍM A ŠÍRENÍM PRAVDY!

Vilhelm Hejl uvádza recenziu pamäti dvojitého agenta Ruppelta Siegela, ktoré vyšli pod názvom

V krážoch KGB .

Verejnoscť počula meno Ruppelta Siegela po druhýkrát v roku 1969. Vtedy o ňom napr. americký týždeňník "Newsweek" napísal: "Siegelove poznatky sovietskych špiomážnych zámerov a ich realizácia sú také dôkladné, že budeme potrebovať roky, aby sme ich úplne využili". Potom sa nikde po mnoho rokov jeho meno nevyšlo. Až koncom rôka 1984 sa na západnonemeckom križnom trhu mohla objaviť jeho kniha s dramatickým krycím uvedeným názvom.

Hned na začiatku povedzme, že tento názov je úplne výstižný. Po prvý raz sa jeho dostalo na verejnoscť v roku 1952, keď začala Siegelova nedobrovolačná kariéra tajného agenta KGB. Vtedy o ňom svetová tlač napísala. Jeho meno sa objavilo najprv v zatykači a potom v správach zo súdnej súťaže. Divný, ale celkom logický začiatok najťažšieho jeho života.

Pochádza z Rakúska. Za II. svetovej vojny bol dôstojníkom nemeckej wehrmacht. Pred koncom vojny bol zranený, čím unikol zajatiu. Vrátil sa do rodného dolného Rakúska, ožeril sa s dcérou miestneho stolára, vyučil sa a stal sa tiež stolárskym majstrom. Zdalo sa, že povedie kludný život úspešného malého podnikateľa.

Väčšia časť územia dolného Rakúska však patrila do sovietskej okupačnej zóny. Siegel mal tiež záujem o verejný život, hoci iba v miestnom merítku, po niekoľko rokov bol zvolený do mestskej rady v dolnorakúskom Ipse. Keď bol v roku 1948 predvolaný na sovietsku komandatúru, ani ho to veľmi neprekvapilo. Bývalým dôstojníkom nemeckej armády sa to stávalo dosť často. Celkovo neformálny rozhovor v Sant Pölten na komandatúre sa točil okolo jeho vojnovej minulosti, o ktorej nepotreboval nič zátajovať. Iba ho zarážalo, ako dokonale boli sovietski dôstojníci informovaní o všetkom, čo robí v pritomnosti, i o pomeroch v Ipse. Prekvapilo ho, že na záver musel vlastnoručne podpísať vyhlásenie, že rozhovor a celý jeho obsah zachová v tajnosti. Ináč sa vystaví trestnému stíhaniu podľa sovietskych zákonov.

"Siegel nemal poňatie o typovacej praxi sovietských spravodajcov a netušil", čo týmto rozhovorom začalo. Prešlo mnoho mesiacov, na návštenu na komandatúre už skoro zabudol, keď bol znova predvolaný. Námety boli rovnaké, teraz však navyše pripomínali, že Siegel istotne chce prispiť k odvrateniu nebezpečenstva vojny. Súhlasil, vedľa nedávno sa z vojny vrátil ako čiastočný invalid a nepredvídal, že jeho súhlas bude hned využitý k príkazu, aby svoju výpoved o politických pomeroch v Ipse ešte napísal. Urábil to s rozpakmi, ale bez obáv a bez výčitiek svedomišť, lebo nepísal nič, o čom by sa nepísalo v miestnej tlači. Iba nechápal, na čo bude táto výpoved dobrá a naivne sa domnieval, že si sovietski dôstojníci jednoducho vyrábajú akúsi činnosť. Osudnejšie sa mylit nemohol!

"Predvolania boli častejšie a potom nasledovali schôdzky už vyslovene konspiratívneho charakteru. Sovietski dôstojníci teraz chceli od Siegela dôverné informácie o jeho priateľoch a potom ho vyzvali na podpisanie záväzku o spolupráci. Pritom ho vydierali tvrdením, že už aj tak s nimi fakticky spolupracuje a dosvedčovali to jeho písomnými správami ktoré predtým napísal.

Siegel hľadal radu u priateľov. Spolu s nimi dospel k pohodlnnejšiemu záveru, že bude lepšie ak sa on sám stanе agentom sovietskej rozviedky, ako keby si Sovietsi našli niekoho iného, ktorý by ich všetkých mohol ohrozit.

Daložme, že postup sovietskej rozviedky sa v princípe zhoduje s praxou československej ŠtB pri verbovani komfidentov. V roku 1968 prišlo na sekretariát klubov K 231 mnohých agentov ŠtB dobrovoľne vypovedať o svojej činnosti. Keď popisovali spôsob, akým boli prinútení podpísat žávazok, bolo skoro vždy vydieranie alebo ŠtB začala zdánivo bezvýznamnými otázkami, za ktorými postihnutí netušili ďalekosiahlejší zámer. Títo ľudia si dodatočne uvedomovali to isté, čo čitatelia Siegelových pamäti: jedinou obranou je odmietať i ešte s polupráce od začiatku, pretože neskôr si sa obyčajne nedá újsť!

Neskôr bol Siegel poverený získať ďalšieho agenta. Našiel priateľa, ochotného mu uláhať situáciu v lekárovi z Ipsu, ktorý privolil hrať túto úlohu. Obaja verili - sme v roku 1952 - že Sovietska armáda čoskoro odíde z Rakúska. Dvažia naivní amštérii dúfali, že obстоja proti spravodajským bezškrupuloznym profesionálom od KGB.

Onejho dostali vážnu úlohu: mali prepadnúť vedúcu malej dedinskéj pošty, zobrať jej klúče od úradu a zmocniť sa tam doporučeného listu, o ktorý malo KGB zvláštny záujem. Neprišlo im náhľum, že KGB by sa k dopisu mohlo dosťať ináč - a privôlili. Prepadnutie ale zlyhalo na nečakane prudkom odpore prepadutej ženy. Obaj v panike utiekli. Lekár bol žavretý rakúskou políciou a Siegela napadlo nič lepšie, ako utiecť na sovietské komando v St. Pölten v nádeji, že Sovietsi prípad nejako zahladia.

To im však ani neprišlo na um. Mali iné plány. Celý prípad od začiatku neboli mierený ináč ako spôsob, čo Siegela natrvalo zaviazat. Zo St. Pölten ho tajne prevezli do konšpiračného Wilbaderu /?/ pri Viedni a odtiaľ po niekoľkých týždňoch ho tajne preprávili do Moskvy. Žavretý lekár bol postavrený pred súd a odsúdený na 8 rokov za lúpežné prepadnutie. Prirodzene, v sovietskej zône sa neodvážil vypovedať, že prepadnutie spáchal ako sovietsky agent. Odsúdená bola i Siegelova žena za pomoc pri čine. Dve rodiny boli na trvalo rozvrátené, ale Sovietsi mali služebného agenta!

V Moskve Siegela intenzívne politicky indoktrinovali a súčasne prechádzal spravodajským školením pre budúcu službu v NDR. Sovietsi sa neobávali, že Siegel prebehne. Vedeli a ďali mu viedieť, že je stiahnutý medzinárodným zatykačom a že by mu nikto neuveril skutočnú históriku jeho prípadu. Aj Siegel si toho bol dobre vedomý a usúdil, že na Západ môže prísť až vtedy, keď bude môcť doniesť dosť cenných informácií o sovietskej špiónáži.

Trvalo mu to od decembra 1952 do apríla 1969. Nikdy nepostúpil nad stupeň agenta. V príbehu rokov ešte spoznal desiatky sovietských spravodajských dôstojníkov, prenikol do techniky práce sovietskej rozviedky, sledoval kariéru mnohých sovietskych agentov v NDR, v NSR a v krajinách tretieho sveta. Zúčastnil sa ich verbovania, údržoval s nimi styk, často krát bol ako človek zabezpečujúci styk na Západe. Viedol osamotený život človeka, ktorý roky nemal správy o svojej rodine a pokial sa niečo dozvedel, bola to napr. informácia, že sa manželka po rejakom čase po odpykaní trestu dala s ním rozvíest a že sa znova vydala. Uplne osamotený bol v prostredí, v ktorom sa pohyboval denne: medzi sovietskymi špiónmi a medzi nemeckými a inými agentami.

Siegel napísal pozoruhodné svedectvo o ovzduší sovietských tajných služieb, zaznačil reakcie sovietskych špiónov na Stalinovu smrť, paniku po zavretí a odsúdení Laurenciu Beriju, okolnosti postavenia berlínskeho múru v auguste 1961. Niekoľkdy vedel ihneď čo sa robí, inokedy pochopil zmysel rozsiahlych akcií až dodatočne, napr. keď

na Západ utiekol sovietsky agent Stašinskij, ktorý tam pred niekoľkými rokmi predtým zavraždil ukrajinského nacionalistu Stepana Bandera a spisovateľa Leva Rebeta.

Mnohé z udalostí, ktoré Siegel zaznamenal, patria náž minulosti. Stále aktuálne sú tie pasáže z jeho knihy, ktoré popisujú, čo predchádza návstreve ktoréhočiľek západného cudzince v NDR:

Žiadosť o vízum sa vyhotovuje s troma kópiami - originál ostane v čestovnej kancelárii a po jednej kópii dostanú ministerstvo vnútra, StB a sovietska rozviedka. Pretiž žiadosť sa podáva 4-6 týždňov dopredu, je dosť času na posúdenie, či "je návštevník spravodajský zaujímavý a či by v prípade jeho príbuzní mohli pomôcť pri jeho verbovaní. Kontakt sa iba "zriedkavo" prevádzka priamo. Väčšinou sa používa krytie rôznymi "organizáciami", ako je Liga pre priateľstvo medzi národomi, Zväz prenasledovaných náčizmom alebo napr. Zväz novinárov. Pritom sa nešetrí prostriedkami na študijné pobytu, i na veľmi osobné priania návštevníkov, ktorí sú považovaní za spravodajský perspektívni. Akcie sa plánujú dlhodobe a volia sa často rôzne cesty.

Napríklad o režiséru Sed Mahlerovom z NDR sa uchádzal istý indicív obchodník zo Srilanky /bývalý Ceylon/, ktorý väčšiu časť roka bol v Európe. Režisérfka už predtým bola agentkou východnogešického staatssicherheitsdienstu a ani netušila, kedy ju prevzala KGB. Prevedčovaním i zatlakom sa ju podarilo presvedčiť k sobášu s Indom, ktorý jej otváral prístup do spoločenských kruhov, o ktoré sa KGB zvlášť zaujímal. Mahlerova bola zavretá o deväť rokov neskôršie, hneď ako Siegel prešiel na Západ. Jeden prípad z mnohých, ktorý Siegel popisuje.

Prechod Siegela na Západ bol omnoho ľahší ako si možno predstaviť. Hoci kedy bol "na Západe", uvedomoval si, že je stále hľadaný Interpolom a že by nikomu presvedčivo nerevysvetlil, čo bolo za prepádom v Ipse. Tiež vedel, že každá západná spravodajská služba bude jeho prípad interpretovať ako sovietsku provokáciu. Niekoľko jeho pokusov o nadviazanie kontaktov so Západom zlyhalo. Po každom neúspechu bol tiež viac ohrozený. Trvalo niekoľko rokov, kým dosiahol dielčí úspech a potom ešte žil ďalej na Východe - teraz už ako doublar - dvojity agent, čo je asi najnebezpečnejšia existencia akú si môžem predstaviť. Na Západ už necestoval. V tlači sa tótiž objavili články o starom prípade z Ipsu a ktorí ho spoznal v západnom Berlíne. Tiež samotný prechod hráiac bol mimoriadne ľahký.

V roku 1969 Ruppelt Siegel prešiel konečne na Západ. V roku 1984 mohli vyjsť jeho spomienky. Ich autor - ako toliko iných autorov pamäti - je typický scription ūnius libri, spisovateľ jednej knihy. Napísal zaujímavú a informovanú správu o pomeroch v sovietskej spravodajskej službe a o jej taktike. Tým sa zmýsel jeho knihy nekončí. Predovšetkým je to maliehavé posolstvo muža, ktorému sa vďaka jeho návrnosti, nepredvídatelnosti a konečne i nedostatku odvahy kedysi zrušil celý život a ktorý napriek tomu v sebe našiel silu začať znova, zachraňovať čo sa dá, aby život znova mial zmysel. Že sa mu to nakoľje podarilo, potvrdzuje mierka týždenníka "Newsweek", ktorú sme citovali v úvode.

Resumé knihy by mohlo vyznieť ako

"nieč im neveriť, nieč im nedávať!"

Siegel s opozdením zistil, že iba tak môže človek v styku s tajrou políciou alebo políciou obstať. Ako človek čestne a tiež najbezpečnejšie - i keď nie práve pohodlne.

Koho by kniha zaujímal a mohol si zaobstaráť, uvádzame: pamäti Ruppelta Siegela vyšli pod názvom "I-der klauen des KGB", vydalo ju nakladatelstvo Drüpfel v Leoni am Starbergersee.

Profesorka Tatjana Goričeva

Tatjana Goričeva, pred nedávnom zo ZSSR vypovedaná sovietska profesorka filozofie z Leningradu v knihe spomienok na svoje obrátenie opisuje, čo znamenalo žiť pre ňu bez svetla viery a čo to znamená pre tých, ktorí hľadajú pravdu života, ale niesť toho, kto by im ju ukázal.

Narodila som sa v zemi, kde tradičné hodnoty kultúry, náboženstva a morálky boli vedome a takmer úplne vykorenene. Žila som akosi odníkial' nikam, bez pevných koreňov, kráčajúc v duchovnej prázdnote k nezmyselnej budúcnosti - píše prof. Goričeva. V deťstve som mala priateľku, ktorá vo svojich 15-tich rokoch už nedokázala ďalej znášať všetko to čo ju obklopovalo a vzala si život. Zomrela a zanechala len krátky odkaz: "Som veľmi zlým človekom!"

A predsa bola človekom neobvykle čistého a úprimného srdca. Neznášala lož. Podvedome však cítila že nežije tak ako by mala, cítila, že raz musí akosi preraziť tú tienivú duchovnú prázdnosť, ktorá ju obklopovala a nájst svetlo. Same však východisko nenašla. Táto moja priateľka bola na svoj vek hlboko rozumovo rozvinutá. Pochopila, že aj ona sama nesie vinu na tom všetkom zle, lži a neúprimnosti, ktoré sa šíria okolo nej.

Dnes, 20 rokov po jej smrti, ako kresťanka to môžem vyjadriť asi takto: odhalila svoju hriešnosť. Našla základnú pravdu, že človek je slabý a nedokonalý. Druhú pravdu, tú, ktorá je ešte dôležitejšia, už neobjavila. Pravdu, že Boh má moc zachrániť človeka, zodvihnuť ho a vyviest z temnoty. O tejto pravde a nádeji jej však nikto nič nepovedal a tak zomrela, gniavená zúfalstvom.

Situácia dnešného mladého človeka je obdobná. Žije v čase, v ktorom vnútorná duchovná prázdnota si rází cestu v dušiach mladých ľudí, ktorí sa ju snažia zahlušiť drogami a alkoholom. Žijeme v čase, v ktorom klamstvo bolo povýšené na úroveň ideologicie, v čase, v ktorom takmer všetci - mnohých kresťanov bohužiaľ nevynímajúc - odhora až nadol luhajú! Účasť na láske, v otázke základných práv o človeku a Bohu, účasť na čomsi nemorálnom, falosnom, pomáha vytvárať ilúziu moci, ktorá sa zdá byť všeobecná. Všetci žijú akoby spútaní pocitom vlastnej bezmocnosti, úbohosti, vlastnej sebaútostí. Tu sa znova vynára otázka zmyslu pôstu.

V skutočnosti je najprv potrebné odstrániť hriešky z nášho vnútra, prestať sa báť, k čomu najmä nás mladých v poslednom čase často vyzýva Svätý Otec!

Lož má krátke nohy, ale keď je pri moci, je schopná zabíjať! Nie natoliko fyzicky, ako predovšetkým duchovne. A kolko duchovne vyhľadávalých, túžobne hľadajúcich, stretávame denne! Ľudí, ktorí už stratili alebo práve strácajú zmysel života, čo žijú len tak nejako z nikial' nikam, bez pevných koreňov, kráčajú v duchovnej prázdnote k nezmyselnej budúcnosti! Ľudí, ktorí podobne ako 15-ročná Tatianina priateľka, potrebujú v kritickom okamihu svetlo, pravdu života, tú pravdu, o ktorej hovorí prof. Goričeva, že Boh má moc zachrániť človeka a vyviest ho z temnoty!

V pôstnom období nech teča náš osobný pôst, naše zapretie sa, naše modlitby, n še hlbšie zapojenie sa do života Čirkvi, do tajomstiev utrpenia nášho Pána Ježiša Krista, sa stanú tým nástrojom, ktorý milosť Božiu použije na naše pretvorenie tak, aby sme dokázali poskytnúť hľadným to, po čom sami túžime: pravdu, ktorou je Kristus, aby sme sa stávali stále jasnejším svetlom kresťanskej nádeje pre dnešný svet!

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKY

1. Svätí Cyril a Metod a Slováci v Spojených štátach amerických.

Ked' chceme hovoriť o cyrilometođských tradíciiach medzi Slováčmi v zahraničí, vychádzame z jasného predpokladu, že títo krajania tiež patria do slovenského národa ako jeho živá zložka. Pri odchode z vlasti azda neboli všetci národné dosť uvedomeli, ale styk s novým prostredím, v ktorom nebolo národného útlaku, rozvinul aj ich národné pôvodomie. Považujeme ich teďa za živú súčasť národa, ktorá sa z rôznych príčin - ľamáž žitia nevôleou - dostala ďaleko od rodnej zeme, ale nestratila s ňou styk. Maľa s ňou spoločné korene, spoločné osudy a spoločné ciele. Ba môžeme povedať, že často práve medzi Slováčmi v zahraničí klíčilo a prinieslo úrodné semeno, čo bolo pod Tatrami ubíjane.

Platí to v prvom rade o našej najpočetnejšej pospolitosti v zahraničí, o Slováčoch v Spojených štátach amerických. Začali tam prichádzať od konca 18. storočia, no najviac koncom minulého storočia, začiatkom nášho a v prvých rokoch po 1. svetovej vojne.

Tažko určiť presný počet Slováčov v Amerike. Sčítanie ľudu v Spojených štátach v roku 1920 údávala 619.458 Slováčov. Po roku 1924 úradné štatistiky nezaznamenávali národnosť. Úradné americké orgány na základe sčítania z roku 1980, odhadli počet Slováčov na 776.000. Nie je však jasné, o čo sa takýto odhad opiera: či o vlastné priznanie lebo o reč, o bližší či ďalší pôvod. Azda nie je prehnane, ak priupustíme, že počet ľudí, čo nejakým spôsobom majú

svoje rodné korene na Slovensku, je o mnoho vyšší. Niekedy sa hovorí o dvoch milionov, ba i viacej.

Čo si prinášali noví pristehovalci so sebou?

Iste spomienku na biedu, ktorú opúšťali. Slovenskí vodcovia na prelome storočí poukazovali aj na Maďarský útlak, ktorý vyháňal Slováčov za more. Hľadali slobodu, niesli si v srdciach vieru, dôveru v Boha a odovzdanosť do Božích rúk. Mnohí odchádzali s úmyslom trochu si zarobiť, kúpiť si v rodnej obci dom a kus pola - a vrátiť sa do vlasti. Okolnosti neskôr radili ináč a tak sa len mälokto vrátil natrvalo domov. Bolo treba myslieť na nový život, na rodinu, na výchovu detí, na budúcnosť vôbec.

Dô Ameriky prišli preto niektorí kňazi zo Slovenska. Šli ta z osobnej iniciatívy, no niektorí poslali aj sami biskupi. Pridali sa k nim bohoslovei, ktorí vstúpili v Amerike do seminárov a boli vysvätení za kňazov pre americké diecézy. V slovenských rodinách potom vyrástli nové povolania na kňazstvo a na reholný život, takže možno povedať, že Slováci v Amerike mali dosť kňazských a reholných povolanií.

Tu si treba postaviť otázku: Čo bol hybnou silou duchovnej správy, duchovného vedenia a úsilia medzi našimi krajanmi v Spojených štátach?

Možno i v skutočnosti odpovedať, že to bol d u c h o v n ý o d k a z s v . C y r i l a a M e t o d a a k o p o v e d o m é d e d i č s t v o , z ktorého vyrastalo úsilie o zachovanie a zveľadenie viery a kresťanského života.

O čo sa opiera toto tvrdenie?

Každá početnejšia skupina Slováčov v Amerike sa usilovala čím skôr zorganizovať svoj sociálny, národný a náboženský život. Tak vznikli podpôrné spolky: Americká odbočka Matice Slovenskej, no najmä slovenské o s s d y - f a r n o s t i . Osada združovala okolo seba slovenské rodiny, poväčšine z toho istého kraja. Každá osada si považovala za prvoradú povinnosť postaviť k o s t o l

23

a vedľa neho slovenskú školu, farskú budovu a miestnosti na spoločenské stretnutia. Prvá slovenská katolícka Jednota vydala v roku 1955 súpis všetkých slovenských osád a ustanovizní v Spojených štátach a v Kanade. Z neho vysvitá, že na severoamerickom kontinente bolo vyše 300 slovenských osád - farností. Kňazov slovenského pôvodu bolo okolo tisíc. Napočítal som v diecézach Spojených štátov 32 osád, zasvätených sv. Cyrilovi a Metodovi. Teda viac než desatina z celkového počtu osád.

Oltárov, zasvätených našim vierozvestom, vychodí asi 150. Niekoľko farností je zasvätených sv. Klimentovi. Aj tu je zjavný cyrilometodský pôvod. Vedľa aký by sa ináč boli naši ľudia dostali k tomuto svätcovi? V poradí nasledujú osady sv. Jána Nepomuckého, Najsvätejšej Trojice, sv. Michala, sv. Jozefa, Nepoškvrneného Počatia Panny Márie a iné.

Je však zaujímavé, že kým o ostatných svätcoch slovenská náboženská tlač píše mälo, o sv. Cyrilovi a Metodovi sa vždy vyjadruje ako o svojich duchovných otcov. K ich dedičstvu sa povedome hlási, z neho čerpá a žije.

Americká Slovenka Mária Pirochová píše v Kalendári Jednota roku 1963 :

Tu, v novej vlasti, naši pionieri si ovela viac uvedomovali svoju rozličnosť od prostredia ako kedykoľvek predtým a túžiac, aby do svojho života vniesli čo najviac svojiskosti, veľmi často si za svojich patronov vybrali sv. Cyrila a Metoda.

Úcta Slovákov k sv. Cyrilovi a Metodovi v Amerike našla aj iný spôsob svojho vyjadrenia: slovenské noviny a časopisy v Amerike veľmi často prinášali články a štúdie o týchto našich vierozvestov a boli časy, keď skoro v každej slovenskej katolíckej rodine v Amerike na poprednom mieste v príbytku bol obraz sv. Cyrila a Metoda!

Príliv nových pristáhovalcov po 2. svetovej vojne, hoci početne dosť nízky, znamenal veľký prínos a obohatenie na tomto poli. Tu nie je možné ani len stručne vypočítať knihy, ktoré vyšli v Amerike a obsahujú state o sv. Cyrilovi a Metodovi a ich duchovnom odkaze.

Keď k chrámom a svätyniam pridáme odpusty a púte, ľahko pochopíme, že takmer každé číslo všetkých slovenských časopisov v Amerike malo nejakú zmienku o našich vierozvestov. Vyvrcholilo to najmä v Jubilejnom roku 1963, keď si každá slovenská osada pripomerala dôležité výročie osobitným cyrilometodským dijom s bohoslužbami, akadémiou a inými kultúrnymi podujatiiami.

Všade tam, kde slovenská osada so školou kvitla, žil i slovenský duch, reč a povedomie a všetko to vyrastalo z povedomého nadväzovania na cyrilometodské duchovné dedičstvo.

Ďalšie úvahy rozšíria nás pohľad na iné kraje a prehíbia túto skutočnosť!

VR, 4.10.84-sl.

Na kráľovstvo naše, Pane, milostou tvojou zhliadni.

A nevydaj, čo je naše, cudzím

a neobráť nás za korist nárom pohanským.

Skrze Krista Pána nášho, ktorý panuje s Otcom i so Svätým duchom.

/Štvrtá omša z kijevských listov,
odpis zo začiatku 10. storočia/

Otec biskup Dominik Hrušovský

2. Sv. Cyril a Metod a Slováci v zahraničí

Reholné sestry sv. Cyrila a Metoda v Spojených štátach amerických.

V Spojených štátach amerických sa považuje za takmer samozrejme, že každá katolícka farnosť má svoju ľudovú školu, kde sa deti vychovávajú v kresťansko-katolíckom duchu a v takomto prostredí získavajú i prvé základné vzdelanie.

Na známych baltimorských celoamerických synodách v minulom storočí biskupi stále nástojočivejšie kládli na srdce kňazom i veriacim, aby pri každej farnosti bola i škola. Rozhodnutie z roku 1852 hovorí: Vyžívame biskupov a prosíme ich pre Božie milosrdenstvo, aby sa pričinili, žeby s každým kostolom v ich diecéze bola spojená aj škola. Synoda z roku 1866 prízvukuje: Najlepší a jediný prostriedok v našich rukách, s ktorým sa môžeme postaviť proti smrtonosnej záhube, pochodiacej z ľahostajnosti a skázenosti mŕavov leží v tom, že vo všetkých diecézach, pri každom kostole postavíme školy, v ktorých katolícka mládež bude vyučovaná a vychovávaná v potrebných svetských vedách, v náboženstve - a v dobrých mŕavochoch. Napokon synoda z roku 1872 nariaduje, aby do dvoch rokov od vyhlásenia tohto snaemu, pri každom kostole bola založená aj škola.

Slovenské osady - farnosti, ktoré v Amerike vznikali koncom minulého storočia, s radosťou uskutočňovali tieto nariadenia. Boli však pred dvoma ťažkosťami:

- ako hmotne zaistiť vybudovanie a prácu osadnej školy
- a kde zobrať slovenských učiteľov.

Prvú ťažkosť prekonala povestná velkodušnosť slovenských veriacich. Druhú ťažkosť nebolo možno vyriešiť ihneď, ale horlivosť slovenských kňazov sa nezastavila pred prvými prekážkami.

Úlohu učiteliačiek na osadných školách preberali všade vďačinou reholné sestry - a to z rôznych reholných spoločností. Sloveniek medzi nimi nebolo alebo len veľmi malo. V mysli mladého kňaza Matúša JANKOLU skršla myšlienka založiť slovenskú reholnú spoločnosť, ktorá by dala slovenským školám v Amerike dosť primereane pripravených a slovensky cítiacich učiteliačiek.

Jankola sa narodil v starom Budíne 2. júla 1872. Jeho rodičia sa ta prestahovali z rodnej Trstenej za prácou. V decembri 1893, ešte mladý bohoslovec opustil Slovensko a šiel do Spojených štátov. Najprv študoval v baltimorskom seminári, ktorý však čoskoro opustil pre slabé zdravie. Keď sa zotavil, pokračoval v seminári sv. Bonaventúru v Allegany, v štáte Pensylvánia. 13. januára 1895 bol v Scrantonе vyšvätený za kňaza. Diecéza Scranton mála pomerne najväčší počet Slovákov spomedzi všetkých amerických diecéz. Tu pracoval Jankola najprv ako farár osady v Picton - od vysviacky do roku 1902, potom až do roku 1907 bol farérom v Heyseltowne, odtiaľ prešiel do osady sv. Cyrila a Metoda v Bridgsporte, kde účinkoval až do náhlej smrti, ktorá ho zastihla 5. mája 1906.

Do kalendária ľudí roka 1900 napísal Matúš Jankola článok, ktorý je ešte i dnes vážnym historickým svedectvom o pomeroch, v akých Slováci v Amerike v tom čase žili a základným prameňom o vzniku rehole Sestier sv. Cyrila a Metoda. Otec Jankola medzi iným píše:

"Za Boha a národ! Teda po viere nasleduje národnosť, po kostole škola. V kostole sa učíme poznáť Boha, jeho milovať a jemu slúžiť. V škole sa zase učíme poznáť národnosť, svoju reč a .... Slovenský katolícky kostol musí byť spojený so slovenskou katolíckou, t.j. fariskou školou. Tu, v Amerike, nemáť slovenskú fariskú školu znamená vytvoriť mládež tu zrodenú z kostola a ..... slovenský jazyk .... Je to teda duševná záhuba..."

Potom si kladie otázku: Či máme dajaké slovenské školy?

Odpovedá: Mámē - i nemáme! Áno, náme kdesi a akési školy, ale keď skúmame, či oni zodpovedajú požiadavkám školským a pomerom tunajším, musíme odpovedať, že veru také školy nemáme!

Nato otec Jankola ... o jednlivých oblastiach a prichádza k praktickému záveru: "Zakladajme farské školy podľa tunajšieho spôsobu! Postarajme sa o potrebných učiteľov a učiteľky. Írčania a Nemci vo všetkých svojich školách majú zamestnané mníšky. Teda i nám sú potrebné mníšky. Vychovajme si slovenské mníšky! Tie nám zachránia vieru, i národ!"

Velební páni, slovenskí rodičia, ktorí vo farnosti máte dievčatá usilovné, horlivé, nábožné a súce na reholnícky stav, postarajte sa o to, aby sa do tohto stavu dostať mohli. Bude to Bohu a národu najväčnejší dar a najšlachetnejšia obeta!

Opakujem, bratia, Slováci, zakladajme farské školy, vychovajme si svoje slovenské mníšky - učiteľky a Boh nám pomôže!"

Z týchto pohnutok Matúš Jankola založil slovenskú rehoľnú spoločnosť Sestier sv. Cyrila a Metoda. Prvé slovenské dievčatá do nej vstúpili v lete roku 1906, prvé sluby zložili 11. septembra 1909 do rúk scrantonského biskupa Hoganana, ktorý bol osobne navštíviť aj Slovensko niekolko mesiacov predtým. Rehola rástla a doteraz žije a pôsobí. V septembri oslávila 75. výročie založenia. Podľa Pápežskej ročenky na rok 1984, má 32 domov a 318 sestier. Aj ona dnes prechádza skúškou, akou prechádzajú všetky reholné spoľočnosti v Spojených štátach, ale vernosť vlastným koreňom a vlastnému duchovnému poslaniu jej pomohli prekonáť krízu bez väčších otrásov.

V rámci našich úvah považujeme za najdôležitejšie zdôrazniť, z akých pohnutok a s akými úlohami reholná spoločnosť Sestier sv. Cyrila a Metoda vznikla. Mená našich vierožvestov jej boli smernicou, duchom i programom. Cyrilometodské dedičstvo bolo pokladom, ktorý mali sestry sv. Cyrila a Metoda chrániť, zvelaďovať a odovzdať budúcim pokoleniam.

Náše sestry sv. Cyrila a Metoda to doteraz konali a v nových podmienkach, ktoré priniesol neodvratný vývoj, sa o to ešte i dnes usilujú. Taktôľ dávajú nové svedectvo, že duchovný odkaz sv. Cyrila a Metoda bol a je medzi slovenskými veriacimi v Spojených štátach amerických stále živý a je prameňom vernosti, života a činnosti i dnes!

usilovan
- o -
VR, 10.10.84-sl.

.... Bo svätý Pavol učiteľ nám hovorí,
keď najprv k Bohu prosbu svoju predniesol :

Chcem radšej iba päťorou slov povedať,
rozumom prostým chcem tých päť slov vyriecknuť,
aby aj bratia všetko porozumeli,
než nezrozumiteľných slov riečť tisíce.

Pretože človek ten, čo nerozumie sám,
čo nedoloží podobenstva múdreho,

ako by mohol pravu reč nám povedať?

Pretože ako skaza visí nad telom
všehubiaca a nad hnis väčšmi hnijúca,

keď telo nemá patričného pokrmu:

práve takisto každá duša upadá

v žití, keď žije bez božicho života,

keď nepočuje nikde slova božicho.....

/Konštantín: Predslov k svätému Evanjeliu,
druhá polovica 9. storočia/

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

3. Svätí Cyril a Metod a Slováci v Kanade.

Po Spojených štátach severoamerických, najväčšia slovenská pospolitosť na severoamerickom kontinente žije v Kanade. Jej príchod do zámoria a jej rast je dosť odlišný od vývoja v Spojených štátoch. Kým v týchto bol veľký príliv Slovákov už koncom minulého a začiatkom nášho storočia, do Kanady väčšie skupiny slovenských pristávalcov prišli až po 1. svetovej vojne.

"Prvý známy Slovák v Kanade" je Jožef Beloň. Pristáhol sa do Toronto v roku 1878. Potom dejiny zaznamenávajú presún slovenských rodín zo Spojených štátov do Kanady, ale číselne to neboli veľké skupiny. Usadili sa v štáte Manitoba, v polnohospodárskych krajoch a v baničkých oblastiach Alberta a Ontaria. Väčšina Slovákov prišla však do Kanady v období medzi svetovými vojnami, od roku 1921 do roku 1939. Spojené štáty v tomto časovom úseku obmedzovali počet pristávalcov určenými kvótami - vymedzeným počtom - preto emigrácia smerovala do Kanady.

Prichádzali sem väčšinou za zárobkom, s túžbou zakúpiť si na Slovensku dom a kus zeme, vrátiť sa potom do vlasti a žiť a pracovať na svojom. Výsledok 2. svetovej vojny však pozmenil ich úmysly a domov sa vrátil mälokto. Ba prišli aj noví Slováci, a to v troch väčších vlnách: po roku 1945,

v rokoch 1948 - 50,

v rokoch 1968 - 69.

Kedže v týchto skupinách bola väčšina ľudí, ktorí boli vzdelaní a prichádzali do zahraničia najmä z politických a ideových dôvodov, prispeli k lepšiemu organizovanému podchýteniu a čulejšiemu národnému životu medzi našimi krajanmi v Kanade.

Po náboženskej stránke sa slovenským veriacim v Kanade pred druhou svetovou vojnou venovali viacerí slovenskí misionári, ktorí cestovali od skupiny ku skupine, zastavili sa všade na niekoľko dní, krstili, spovedali, mali bohoslužby a prinášeli vždy aj národné pokrňacie. Pre päťdesiatimi rokmi vznikli aj slovenské farnosti v Toronto a v Montreali, ktoré aj dnes patria medzi najčúlejšie slovenské národné a náboženské ostrovy v Kanade. Aj tu je však ľahko odhadnúť presný počet Slovákov. Tu si treba najprv ujasniť kritéria, rozpoznanie znaky slovenského príslušníka v tomto štáte, ako je tonu až inde: koho možno ešte považovať za Slováka? Toho, kto sa k slovenskosti hlási, kto má ešte národné povedomie, alebo toho, kto akýmkoľvek spôsobom pochádza zo Slovenska až po druhé, tretie či štvrté pokolenie?

Preto nemožno udať nijakú absolútну číslicu. Všeobecne, na základe úradných záznamov a sčítani ľudu možno s určitosťou povedať, že v Kanade je aspoň 80 000 ľudí slovenského pôvodu. Väčšmi to spresniť by bolo asi ľahko.

Tam, kde sú početnejšie slovenské pospolitosti, ľahšie sa udržuje i reč a slovenské povedomie. Platí to najmä o torontskej a montrealskej oblasti.

Bol som napríklad veľmi milo prekvapený, keď som pri návšteve osady sv. Cyrila a Metoda v Montreali roku 1983 počul malých mini-štráňov hovoriť peknou a plynnou slovenčinou. Pýtal som sa ich, kde sa narodili? S hrdosťou odpovedali, že aj ich rodičia sa už narodili v Kanade, ale aj tak ich ešte učia po slovensky!

Pred piatimi rokmi prišli do Ríma spevácke a tančené súbory slovenskej mládeže z Montrealu a Hamiltonu. Osemdesiat mladých ľudí hovorilo medzi sebou väčšinou po anglicky, čiastočne po francúzsky,

~~ale len mälokto po slovensky~~. Po slovensky však rozumeli skoro všetci. A najmä hrden sa hľásili k svojmu slovenskému pôvodu. Tiesli sa sebou širokú stuhu s nápisom: "Kanadská slovenská mládež pozdravuje Svätého Otca!" Bola však napísaná po anglicky.

To sú skutočnosti, na ktoré tu musíme myslieť. Otec biskup Grútka neraz hovoril o severoamerickej mládeži - a platí to aj o kanadskej: "Musíme sa im prihovrať anglickou rečou, ale so slovenským srdcom!"

O organizovanom náboženskom živote pre Slovákov v Kanade možno hovoriť v plnej miere po 2. svetovej vojne. Jestvoval on aj predtým, ako sme už spomenuli slovenské farnosti sv. Cyrila a Metoda v Toronte, kde bol farárom možs. Shuh /Šuba/ a v Montréali, kde pracovali otčovia Františkáni-konventuáli, na Slovensku nazývaní obyčajne minoritmi. Viaceré slovenské osady-farnosti boli však založené až po 2. svetovej vojne, po príchode viacerých kňazov zo Slovenska. Kalendár "Jednota" na rok 1984 zaznamenáva 11 slovenských rímsko-katolíckych osád v Kanade so slovenským duchovným a kultúrnym strediskom otcov jezuitov v Cambridge a pastoračnou stanicou v Calgary. Je zase zaujímavé, že z jedenastich slovenských osád päť je zasvätených sv. Cyrilovi a Metodovi, to : Montréal, Toronto, New Westminster, Hamilton a Windsor.

No mimoriadnú pozornosť si zasluhuje diecéza slovenských gréckokatolíkov v Kanade, ktorá vznikla pred štyrmi rokmi a je tiež zasvätená našim vierožvestom. I hí z vás, milí bratia a sestry, sa iste, pánstáte na krásnu udalosť posvätenia novej katedrály tejto diecézy na 15. septembra 1984, počas návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. v Kanade. V tom čiobdobí vysielania Vatikánskeho rozhlasu venovali tomu primaromú pozornosť.

Volba patronov zánskokatolíckych osád a slovenskej gréckokatolíckej diecézy v Kanade nie je náhoda. Ide tu zámerný čin, ktorý vedene vychádza zo slovenského duchovného dedičstva a poukazuje na neustálu potrebu vracania k vlastným duchovným koreňom, z nich organicky vyrastat, ak nechceme zahynúť a úplne sa stratiť. V tejto súvislosti treba spomenúť aj mimoriadné oslavu, ktorým boli svedkami všetky kanadske-slovenské pospolitosti, taj tom kde nejedy sú slovenské farnosti, v roku 1963, pri 1100-ročnom jubileu príchozu sv. Cyrila a Metoda k našim predkom. Hodno spomenúť aj každoročné slávenie sviatku našich vierožvestov.

To sú všetko príležitosti, ktoré oživia ducha a posilnia povedomie. Lebo s týmto musia Slovaci v zahraničí vždy počítať: čas pracuje skôr pre postupné umieranie slovenského života, poviedomia a reči. Mnohí sa už začínajú skoro skosi zmierovať s touto naklonenosťou rovinou. Nezdá sa nám to však správne!

Nejde o to, násilne udržovať čosi, čo je odsúdené na zánik, ale ide o pôvodné zodpovednosť voči vlastnému národu, voči svojici v zahraničí i vlasti! Aj v cudziné môžeme byť prínosom iba tak, ak zostaneme verní sebe! A tu poviedomé nadvŕšovanie na duchovný odkaž našich vierožvestov je povinnosťou!

VR, 18.10.84-sl.

- o -

AK CHCEM PRACOVAT NA ZJEDNOTENÍ EURÓPY,
 NAJPRV SA MUSÍM OSÚBNE STRETNÚŤ A ZJEDNOCIŤ S KRISTOM;
 POTOM S TÝMI, KTORÍ SÚ OKOLO MŇA
 A PO VITVORENÍ NÁRODNEJ JEDNOTY MOŽEM UČINNE BUDOVATEĽ
 i TU MEDZINÁRODNÚ !

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKY

4. Svatí Cyril a Metod a Slováci vo Francúzsku.

Pred niekolkými týždňami oslavila slovenská katolícka misia vo Francúzsku, úradne založená dňa 12. januára 1954, tridsať rokov svojho života a činnosti. Bola o tom reč aj na vlnách Vatikánskeho rozhlasu. Nebudeme sa preto prieamo vracať k tomuto výročiu, ale v rámci úvah o Slovácoch v Zahraničí v jubilejnem Metodovskom roku sa tročliu zahľadíme na krajanov vo Francúzsku, ktoré je počtom Slovákov na prvom mieste medzi európskimi štátmi, aby sme aj tu videli, aký dopad mala na nich náboženský život cyrilometodská tradícia.

V živote slovenskej pospolitosti vo Francúzsku možno rozoznávať tri obdobia :

- medzi dvoma svetovými vojnami 1918 - 1938,
- cez vojnu 1939 - 1945,
- po roku 1945.

V prvom období prišla do Francúzska väčšina našich krajanov. V druhom sa dosť veľká časť vrátila domov. V treťom pokračovali rávraty, no prišli aj niekoľki noví pod tlakom povojnového politického vývoja na Slovensku.

Skupiny mladých Slovákov a Sloveniek prichádzali v prvom období do Francúzska najmä na polnohospodárske práce. Zárobky na farmách, kde podľa zmluvy pracovali, neboli veľké, ale pri príslovečnej slovenskej pracovitosti a skromnosti stačili nielen na vyžitie, ale mnogi posielali svoje úspory domov a tak pomáhali svojim rodinám vo vlasti. Iní zase si kúpili na Slovensku zo svojich úspor polia, pozemky a postavili si dom, lebo skoro všetci odišli do cudziny s úmyslom vrátiť sa po rokuch domov.

Po vypršaní pracovnej zmluvy mnogi opúšťali francúzsky vidiek a stahovali sa do miest, kde nachádzali prácu v továrnach. Nepripravenosť na život v ďudzine, nepriaznivý vplyv francúzskeho prostredia, neznalosť alebo nedostatočné znalosť reči, protináboženská a proticirkevná propaganda a nedostatok kňazských síl spôsobili, že naši krajania museli tvrdzo pracovať, aby si mohli udržať vieru. Ba mnogi to ani nedokázali.

Rozprávala mi raz istá Slovenka :

Ked sme odchádzali z domu, mamička mi kládli na srdce: dcéra moja, chodievaj do kostola, nezabudni na Pána Boha, modlievaj sâ každý deň! Spočiatku som bola verná mamičkínym napomenutiam. V prvú nedelu po príchode do Francúzska som šla na svätú omšu do miestneho farského kostola. Nerozumela som ničomu, hoci obrady boli po latinsky. Zrelo mi to tam akosi cudzo. Tak isto aj kázeň. Chýbali mi kostolné piesne, chrámový spev. Ale chodievala som aj ďalej, každú nedelu.

Na Veľkú noč som sa nevyspovedala. Po slovensky to nešlo, nebolo kňaza a po francúzsky som nivedela. O rok nato som sa hanbila pôvodom, že som predošlu Veľkú noc preskočila - a tak som túto povinnosť zanedbala po dlhé roky. Frestala som chodievat i do kostola, ked som videla, že aj miestni veriaci tomu veľa nedajú. Tak som na Pána Boha pomaly zabúdala.

Podobných svedectiev by sme mohli priniesť viacej. Spomieniem ešte slová, ktoré povedali mons. Gašparíkovi - slovenskému misiomárovi - keď vyhľadával od roku 1954 slovenské rodiny po francúzskom vidieku: "Vy ste prvý slovenský kňaz, ktorého vidím, odkedy som odišiel z domu!"

Mne pôvedal istý krajan, ktorého som ako malého chlapca poznal na Slovensku v lete 1964: "Dominko, dvadsať rokov som neboli na spovedi, lebo po francúzsky sa hanbím. Ale kolkokrát medzi nás prídeš, zakaždým pôjdem aj na spoved!"

V zmysle dohody medzi biskupskými zborami Československa a Francúzska, pracoval sice medzi Čechmi a Slovámi vo Francúzsku český kňaz mons. Zhánel, ktorému vymenávali niektorí príležitostní kapláni, ale to nastačilo pre veriacich, ktorých bolo niekoľko desiatok tisíc a žili roztrúsení po celej krajine. Až uradenie českej a slovenskej misie po roku 1954 zaistilo pravidelnejšiu duchovnú správu. Ale to už bolo trochu neskoro a azda ešte málo pre skutočné potreby.

Ako sa tu potom prejavila cyrilometodská tradícia?
Co z nej zostalo a vyrástlo?

Keď mons. Gašparík, zakladateľ našej misie, organizoval v lete 1955 a 1956 misijné cesty - skupiny slovenských kňazov po celom Francúzsku - naši kňazi na čele s mons. Antonom Botekom, ktorý bol v tom čase ako člen Najvyššej rady pre emigráciu zodpovedný za duchovnú správu pre Slovákov v zahraničí, skoro všade sa stretli so situáciou, čo sme spomeruli. Na miestami ich čakali aj milé prekvapenia.

Niektoří miestni farári chválili slovenských veriacich ako najlepších farníkov. Na viacerých miestach Slováci umiestnili obrazy sv. Cyrila a Metoda vo francúzskych kostoloch. Slováci vo Vezule mali v kostole svätú zásiavu, ktorá mala na jednej strane obraz Sedembolestnej a na druhej sv. Cyrila a Metoda. V Barchanteau /?/ nedaleko Paríža zistili, že tam jestvuje i Spolok sv. Cyrila a Metoda, ktorý bol v styku so Spolkom sv. Vojtecha a pracoval na duchovnom a kultúrnom povznesení krajanov.

Najkrajšie svedectvo o životnosti cyrilometodského dedičstva vydali všetk Slováci vo Francúzsku v jubilejnom roku 1963. Každé číslo misijného obežníka "ŽIVOT" venovalo jubileu osobitnú pozornosť. Každá cesta misionárov sa niesla v tom istom duchu. Kázne, sväte omše a rôzne pobožnosti mali za cieľ povzdať k vernosti tomuto dedičstvu.

Všetci Slováci z Francúzska prispeli v tomto rámci na stavbu Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Rime, ktorý je pamätníkom Slovákov v zahraničí na počesť našich vierožvestov v pamätnom roku 1963!

"Oslavy vyvrcholili s dôležitosťou a veľkolepostou v Paríži, v nedelu 3. novembra 1963. V prítomnosti parížskeho generálneho vikára mons. d'Provanchais /?/, osobného zástupcu kardinála-arcibiskupa Feltena, otec biskup Grutka slúžil slávnostnú hlaholskú svätú omšu na počesť našich vierožvestov. Mons. d'Provanchais povedal pri tej príležitosti ...

"Za jedenásť storočí mnoho ľudí žilo a skonalo. Veľa udalostí - radostných i smutných - prešlo. Vy aj dnes, po stáročia, zachovávate živú spomienku na týchto dvoch veľkých svätcov, ktorí utvrdili vo Vašej vlasti to, čo je na svete najvzácnejšie: kresťanskú vieri!"

A dodal : ..

"Nestrácajte nádej, že táto viera sa raz znova stane prvkom spásy a zdrojom obrody pre Váš národ!"

Končíme iba so želaním, aby sa slová parížskeho generálneho vikára naozaj naplnili!

VR, 1.11.84-sl.

- 6 -

SVÄTÍ SOIÚNSKI BRATIA, SPOLUPATRÓNI EURÓPY, ZAČÍNÁTE TENTO
"STARÝ KONTINENT" CESTOU ZJEDNOTENIA JENO NÁRODÖV V BOHU
A V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH EURÓPSKÝCH!

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

5. Púte na miesta, posvätené spomienkou na našich vierozvestov.

Doteraz sme venovali samostatné úvahy najväčším slovenským pospolitostiam v zahraničí: v Spojených štátach amerických, v Kanade a vo Francúzsku. Úcta k našim svätým vierozvestom sa tu všade ukázala ako jednotiaci náboženský a národný prvok, ktorý poukazuje, že cyrilometodská tradícia bola u týchto krajanov ako uhlíky pod pahrebou, ktoré sa premenili v plamienky a oheň, keď to okolnosti vyžadovali. V týchto zemiach Slováci žili ďlhší čas a vo väčších skupinách, takže mali aj možnosť rozvíjať spoločenské styky a vôbec vytvoriť ucelené Slovenské spoločenstvá.

V tom istom zmysle môžeme ešte spomenúť Slovákov v najvzťialenejších končinách sveta - v Austrálii a v Južnej Amerike - najmä v Argentíne.

Austrália dnes má na svojej pôde usporiadane slovenské pospolitosť v Sydney, v Melbournе a v Adelaide a menšiu skupinu v Brisbane. Sústavnú náboženskú činnosť medzi nimi konajú slovenskí kňazi od 50. rokoch. Vlastný slovenský kostolík majú majú naši veriaci v Sydney. Je zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Socha dvoch svätých bratov na oltári je dielom slovenského umelca Borisa Gašpara. Kostolík s priliehajúcou miestnosťou, je duchovným súrediskom Slovákov a stal sa strandom náboženskej obrody a národného uvedomenia pre Slovákov zo Sydney a z okolia. Má na tom zásluhu najmä duchovný pastier tohto spoločenstva, otec Emil ČERNAK, ktorému účinne pomáha skupina našich horlivých laikov.

Slováci v Argentíne už dávno sa združujú v Katolíckom spolku, v ktorom cyrilometodský duch dáva ton pre podujatia a pre celú činnosť. Podobne možno povedať i o Slovenskom dome v Montevideo, hlavnom meste štátu Uruguay. Dúfam, že o týchto krajanov budeme môcť viac poviedať po pastorečnej návštive medzi nimi. Ak dá Pán Boh, bude to v najbližších mesiacoch.

V ostatných štátoch Európy, o ktorých sme ešte výslovne nehovorili, žijú pomerne početné skupiny Slovákov, najmä po rokoch 1968-69. Ich náboženský život a myšlienkový svet sú poznačené vplyvom prostredia, v akom žili po 2. svetovej vojne doma, či už tie vplyvy prijímali alebo im odporovali. Ako však prišli do zahraničia, slovenskí kňazi svojim pôsobením aj tu začali utvárať ucelené spoločenstvá - slovenské misie - ktoré sú dnes akýmisi ohnivkami náboženského života, ba i národného života medzi krajanmi.

Naše misie si považovali za povinnosť uviesť do života i jeden z najvýraznejších prostriedkov kresťanského prejavu, a to náboženské pútle. Ich cieľom sa tu stali aj miestá, posvätené pamiatkou našich vierozvestov.

V Ríme je to najmä bazilika sv. Klimenta a kaplnka Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda, v Paríži krypta sv. Cyrila a Metoda vo farskom chráme sv. Blažej, v Elwangene mesto väznenia sv. Metoda a na ostrove Reicherau tamojší kláštor benediktínov.

O Ríme bude ešte reč obšírnějšie. O Paríži nateraz len toľko, že spomínaná krypta bola postavená parížskym arcibiskupom kardináлом Bergiere, ktorý bol pápežským legátom na príčiskom Katolíckom zjazde v roku 1935. Po návrate do Paríža zasvätil ašim vierozvestom posmenutú kryptu, priestranú kaplnku pri farskom kostole sv. Blažej. Tu sa schádzali Slováci z Paríža a okolia vždy na prvú júlovú nedelu, aby si uctili svojich 9tcov vo viere. Pre nepriaznivú polohu v posledných rokoch však aj túto každoročnú oslavu konajú v kostolíku na Rue de Planch, kde bývajú pravidelné slovenské bohoslužby.

Už jedenásť rokov putujú Slováci z Európy, najmä z Nemecka, do mestiečka Elwangen vo Švábsku, severne od Stuttgartu. Tu bol - podľa zhodnej mienky odborníkov - väznený sv. Metod po svojom prvom návrate z Ríma v rokoch 870-873. Objavnú prácu v tomto zmysle vykonal mnichovský univerzitný profesor Ziegler, boerský profesor a elwangešký rodák Boor a slovinský odborník cyrilometodského obdobia mons. Grivec.

Ziegler nástoli otázku miesta Metodovho väznenia v roku 1949 odborným článkom "Slovenský apoštola Metod vo Švábsku". Po výmene názorov s Boorom a Grivcom sa ustálila mienka, že vskutku Elwangen najlepšie zodpovedá historickým prameňom, ktoré sice nehovorie priamo a výslovne o tomto mestiečku, ale všetky znaky vedú sem. Elwangen najlepšie zodpovedá zemepisným údajom o utiahnutom mieste a kláštore, ako to spomínajú dejepisné pramene.

Odborníci podčiarkujú aj skutočnosť, že vtedajší pašovský biskup Hermannlich, ktorý bol hlavným strojcom Metodovho väzenia, bol prvý, než sa stal biskupom, mnichom a predstaviteľom kláštora v Elwogene, kde mal určite ešte veľké slovo a veľa známych, čo mu pomohli uskutočniť v tichosti a bez zbytočného hluku verejnosti jeho zámery s Metodom.

" Slovenská púte tu majú výslovny ráz poviedomého nadväzovalia na naše duchovné dědičstvo. V tomto duchu ešte nesie vždy slávnostná svätá cmša a ostatné bohoslužby, ako i prednášky a stretnutia, ktoré sa konajú v rámci púte.

" Reichenau bol kedysi malým ostravčekom na Koštičkom jazere. Dnes je spojený s pevninou úzkou cestou, takže môžno tu prísť autom. Tu bol ďopátstvo, ktoré malo v stredoveku veľký náboženský a kultúrny význam. Kedže bolo trochu mimo veľkých obchodných ciest, oddeľené od sveta i múrom vody, bolo sídlom číľej duchovnej činnosti: myšli sa venovali štúdiu starých klasíkow, prepisovaniu biblických kódexov a šíreniu vedy.

" Tu sa podľa istých prameňov zastavil i sv. Metod so svojou družinou. V kláštorej pamätnej knihe je o tom výslovny záznam od četných členov skupiny.

Slováci z oblasti Zürichu začali sem putovať, aby si taktô uctili pamätku nášho apoštola, pred niekoľkými rokmi. Počet účastníkov rok na rok stúpa. Tchto roku /1984/ sa k pútnikom zo Švajčiarska pridružili početní Slováci z Nemecka. Dúfame, že v roku 1985, na Metodské jubileum, pútnikov bude ešte viac a púť prinesie ešte väčšie duchovné svacie.

Pre nás je toto všetko potvrdenie, že cyrilometodska tradícia má silu duchovne obrodiť aj terajšiu generáciu Slovákov v zahraničí, tak ako to komala po dlhe stáročia so slovenskými generáciami pod Tatrami!

VR, 8.11.85-sl.

- o -

... Ktorí však nepriateľa nemilujete,
národy, čo s ním veľmi chcete boroti sa,
otvorte dvere ducha svojho pozorne,
zbroj tvrdú teraz prijimajte národy,
kovanicu krásne v knihách Hospodinových,
ktoré tak tvrdo mliaždia hlavu ďiablevu...

/Konštantín: Z predlosvu k svätému Evanjeliu
druhá polovica 9. storočia/.

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

6. Jubilejný rok 1963 a Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda.

Mons. Štefan NÁHALKA, budovateľ a prvý riaditeľ Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, píše v úvodných slovách do pamätnice, ktorú pripravil re 10. výročie posviackej Ústavu.

Živá úcta k našim apoštolom a učiteľom, sv. Cyrilovi a Metodovi, bola u viacerých slovenských generácií v minulosti zdrojom nových tvorivých podujatí. Bolo tomu tak aj u Slovákov v zahraničí v roku 1963, pri 1100-ročnom jubileu ich príchodu na Veľkú Moravu. Slováci v zahraničí, hoci roztratení po všetkých kontinentoch, vedeli sa zjednotiť okolo takého podujatia, akým bolo budovanie Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, aby svojou obetavosťou znova do svedčili svoju vernosť dedičstvu otcov a aby teto dedičstvo zvelaďovali.

Slováci v zahraničí si svoju obetavosť pre nové dielo v Ríme povedome zdôvodňovali ako prejav povdačnosti prekvætajúcim voči sv. Cyrilovi a Metodovi za dar kresťanskej viery a kultúry, ktoré oni svojou prácou u našich otcov, po predchádzajúcich misiónaróv, dovršili. Povdačnosť Slovákov v zahraničí smerovala na druhom mieste ku Slovensku, za kresťanskú životnú orientáciu, s ktorou v minulosti Slováci odchádzali do sveta a vďaka ktorej si aj v cudzine zachovali vzťah k svojmu slovenskému pôvodu.

Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda však nevyrástol zo zeme ako nepredvídaný zázrak. Bol završením podujatí, ktoré po 2. svetovej vojne vyšli z iniciatívy slovenských kňazov a laikov vo Večnom meste a v Ústave našli konečnú strechu. Bol aj dôkazom, že cyrilometodská tradícia bola tak rozšírená, živá a činorodá, že zvládla úsilie, čo si nové podujatie vyžadovalo.

Ukázalo sa to cez celý rok 1963. Každé slovenské spoločenstvo v zahraničí si vtedy povídalo za povinnosť venovať jubileu osobitnú spomienku či už slávnostnou svätej omšou, akadémiou, knihou, pomníkom. Nakoniec Slováci zo zahraničia putovali do Ríma na posviacku Ústavu, v ktorom skôbky zhmluli svoju vernosť a lásku.

Prvým plodom práce slovenských kňazov v Ríme bol mesačník slovenských katolíkov "Hlasy z Ríma", ktorý začal vychádzať v januári 1951 pod vedením mons. Antona Boteka, bývalého riaditeľa Ústrednej katalickej koncierérie v Bratislave. Predtým začal vydávať Dr. Ignác Zelenka, pracovník vatikánskej knihovne, časopis "Rím", ktorý však po niekoľkých rokoch prestal vychádzať.

Mons. Botek sa stal v roku 1952 i prvým slovenským členom najvyššej Rady pre emigráciu, ktorá vznikla podľa konštitúcie "Exulta milia" v tom istom roku. Týmto boli položené základy organizovanej duchovnej správy medzi Slovákm v zahraničí.

V roku 1956 sa zrodilo slovenské vydavateľstvo sv. Cyrila a Metoda, v ktorom začal najúčinnejšie pracovať mons. Štefan Náhalka. Koenečne roku 1959, z iniciatívy slovenských salesiánov, prišli do Ríma prí chlapci, ktorí začali študovať s nádejou, že sa raz stanú kňazmi. Bolo preto potrebné myslieť na primeranú strechu nad hlavou.

Na Vianoce roku 1959 padlo rozhodnutie pustiť sa do stavby novej budovy, slovenského duchovného a kultového strediska. Otec arcibiskup Tomáš pri ceste do Spojených štátov v roku 1960 získal porozumenie vplyvných osôbností medzi americkými Slovákm, na prvom mieste u otca biskupa Andreja Grutku. Medzitým v Ríme prebiehali práce s prípravou plánov a s vybavovaním úradných záležitostí a povolením rôznych príslušných orgánov.

So stavbou sa začalo v decembri 1962. Hlavné práce boli dohotovené v septembri 1963, kedy sa konala i slávnostná cyrilometodská púť Slovákov zo zahraničia do Ríma, počas ktorej bol nový Ústav posvätený. V máji 1964 sa doňho prestáhovala skupina seminaristov s prvými pracovníkmi, ktorých počet sa potom postupne zväčšoval.

Nemožno sa dlhšie šíriť o jednotlivých podrobnostiach. Treba však zdôrazniť, že všetko čo sa dialo okolo Ústavu - s jeho prípravou, stavbou, posviackou - bolo poznačené duchom cyrilometodskej tradície, z ktorej nové dielčie vyrastalo a ktorej bolo určené slúžiť. To bolo len posledné a nateraz najkrajšie ohňivko v retaži prejavov úcty a vdăčnosti našim vierožvestom zo strany Slovákov v zahraničí, ktorí sa okolo tohto diela cítili viacej než inokedy živou ratolesťou živého národa, ktorý doma nemohol ani len prejavíť svoje pre-svedčenie!

Posviacka Ústavu sa konala 15. septembra 1963. Deň predtým boli slovenskí pútnici na audiencii u Svätého Otca Pavla VI., ktorý im povedal o tradičii v živote národa, poukázal na úlohy Ústavu a kládol prítomným na srdce zdrúžiť sa okolo nového dieľa!

Citujeme niekolko myšlienok z prejavu Pavla VI.:

"ked prichádzate do Ríma, aby ste si ako pútnici uctili pamiatku sv. Cyrila a Metoda a ich pozostatky, spájajte tým ďavne ďeje s prítomným životom vášho národa. Zasypávate jeho opravdivého ďucha. Žnovu potvrdzujete jeho kontinuitu a pripravujete jeho budúcnosť. Vieme, že tento Ústav má byť v Ríme ohniskom náboženského života Sloákov!"

Drahí synovia slovenského národa!

Dovolte nám pridať slovko otčovskej rady: vytvajte, uctievajte si aj nádialej pamäaku vašich svätých, vzdávajte im hold a nasledujte ich! Vaše krásne ideály a Vaše nádeje sústredte v tom ústave, ktorý ste si postavili pri bránoch Ríma. Urobte ho styčným bodom Vašich skupín, roztratených po svete!"

Slová Svätého Otca dávali novému dielu náplň činnosti a smer na cestu. Pracovníci Ústavu si ich vždy brali k srdcu. Ľudská krehkosť im nedopriala byť vždy a v každej situácii na výške poslania. Ale o dobrej vôle, odhodlaní a o úprimnosti úsilia pochybovať neslobodno. Preto s povedomím ľudskej krehkosti, ale i z odpovednosti, sa usilujeme s Božou pomocou pokračovať v práci, považujúc ju za predĺženie činnosti našich vierožvestov, u ktorých hľadáme svetlo a smenosť na ceste napredovať dopredu a vydržať v brázde, ktorú po Cyri洛vi preorával Metod a po ňom po stáročia generácie, čo udržali ich duchovné dedičstvo pre národ doma a pre jeho synov, roztratených po svete!

VR, 15.11.84-sl.

- o -

I stalo sa v tie dni: Rastislav, knieža slovienske, so Svätoplukom poslali poslov z Moravy k cisárovi Michalovi, hovoriac takto:

"Božou milosťou zdraví sme; i prišli k nám učitelia mnohí, krestania z Vlách i z Grécka i z Nemiec, učiac nás rozlične. Ale my, Slovieni, prostý ľud sme a nemáme, kto by nás vyučil v pravde a zmysel vyložil. Tak teda, vladky, pošli takého muža, ktorý nám vstupí všetku pravdu."

/Zivot Metoda, V., medzi r. 885-894/.

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

Ján Pavol II. na návštěve Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

"Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda vo svojom ešte ani štvrtsto-ročnom živote, prežil mnohé dôležité chvíle: nedostre, bolestné, ba i tragicke. Za najväčší deň v krátkych dejinach Ústavu však považujeme 8. november 1981, keď prišiel k nám na návštěvu Svatý Otec Ján Pavol II.

Nebol to len návštěva zdvorilostná, na takéto nemá pápež ani čas. Bol to prítomnosť Petrovho nástupcu, rímskeho biskupa a hlavy Cirkevi na pracovisku, ktoré povedome nadväzuje na cyrillometodské dedičstvo, z neho čerpá, z neho žije, preň pracuje, aby sa ono udržalo a zveladilo medzi Slovákm v zahraničí i vo vlasti.

Presvedčenie, že duchovný odkaž našich vierožvestov v slovenškom národe nikdy nevymrel, ale v každej skúške sa ukáže ako záchranná opora a usmerňovateľ novej životnej sily, touto návštěvou bolo znova dosvedčené a utvrdzené. Svatý Otec navštívil ten kus slovenskej pôdy, na ktorý sa v dnešných okolnostiach dostal mohol. Ale jeho myšľa letela ďalej a jeho srdce zahrňovalo všetkých Slovákov na celom svete, najmä v rodnej zemi... Povedal nám to v homílii po slovensky on sám:

"A tu sa môj pohľad nesie duchovne ešte ďalej. K tým všetkým, ktorých vy tu ekoši zastupujete. Pozdravujem Vás, drahí Slováci vo vlasti i za jej hranicami. Všetkých Vás z celého srdca a s otcevskou láskou pozdravujem!"

Táto láska viedla aj moje kroky do Ústavu sv. Cyrila a Metoda, Láska k dvom svätým bratom a láska k Vám. Moja návštěva v tomto Ústave je novým ohrievkom v reťazi prejavov úcty a ďúvery voči slovenským vierožvestom!"

Pre pracovníkov Ústavu a pre všetkých ktorí túto slovenskú ustanovenie nepomáhali, budovali a vkladajú do nej svoje nádeje, bola pápežova prítomnosť uznaním, že Ústav splňa poslanie, čo dostal od zemčiatkov a povzbudením, aby pokračoval na doterajšej ceste i v budúcnosti.

"Ukaz vám telmi tejto cesty, príkladom pre všetkých ktorí tu pracujú sú naši vierožvestovia. Ján Pavol II. to priznáva pre súčasnosť a kládie to na srdce do budúcnosti :

"Dnes sme tu, na tomto mieste, kde duchovný odkaž sv. Cyrila a Metoda je pravidlom života a povedanym programom každodennej práce, aby sme sa spolu zamysleli nad ich posolstvom, povzbudili sa ich príkladom a vzývali o ich ochranu!"

Ján Pavol II. neboli v novembri 1981 v našom Ústave po prvýkrát. Sedem rokov predtým - v novembri 1974 - zavítal knám spolu s varšavským arcibiskupom, poľským primárom kard. Wyszinskim, ktorého osobný tajomník sprevádzal i terajší poľský primas kard. Glęmp. Vtedy si kard. Wojtyła s mimoriadnym záujmom poprezeral všetky knižné vydania Ústavu, zaujímal sa o malý seminár, o duchovnú správu medzi Slovákm v zahraničí, o činnosť Ústavu v Ríme. Ten istý záujem prejavoval pri všetkých príležitostach, keď sme ho osobne mohli neskôr stretnúť:

Pri tejto osí, ktorú s ním koncelebrovali 14. februára 1980, za účasti celého Ústavu naši kňazi a na jeseň tohto istého roku slovenskí misiónari. Pri audienciách mládeže počas stretnutí organizovaných Ústavom, pri audienciách, ktoré už ho mával pravidelne otec arcibiskup Tomko alebo generálny tajomník biskupskej synody.

Ked teba prišiel k nám ako pápež, bol dobre oboznámený so všetkým, čo sa tu robí pre slovenských veriacich. V hutej homílii počas svätej omše sa dotkol všetkých úsekokov činnosti Ústavu, pre každú mal primerané slovo povzbudenia a usmernenia.

Lerže priberejte príležitosť a dosah udalostí nevyplývajúc len zo slov čo odzrejú, ale každé gesto je akoby nabité osobitným zmyslom, osobitným posolstvom. Postehol to veľmi dobre nás diecézny biskup otec Pangrácio, ktorý spomeral, že nad celou návštevou sa nieslo čosi, čo sa pomenoval "Prítomnosťou neprítomných".

Zneje to eko protiklad, ale to je len zdanie. Kto sa nad tým lepšie zamyslí, zbadá hĺbku a pravdivosť postrehu. Návšteva zapadala do roku, v ktorom Ján Pavol II. vyhlásil sv. Cyrila a Metoda - vedľa sv. Berežika - za patronov Európy. Svätý Otec otvoril tento rok slávnostrou svätou omšou v basilike sv. Klimenta na dňu svätku našich vierožvestov 14. februára. Zaklúčil ho svätou omšou v našej kaplnke, jedinom rímskom chráme, zasvätenom novým svätým patronom Európy!

Nevidno v tejto skutočnosti mimoriadné poslanie nášho národa pracovať na tom, aby si Európa konečne uvedomila korene, z ktorých vyrástla a z ktorých prinášala evocie kultúry po stáročia svojej duchovnej prevahy vo svete?

Sme presvedčení, že cyrilometodské dedičstvo bolo vždy podstatou a povedomou zložkou slovenského duchovného bohatstva, hoci jeho prítomnosť a účinnosť neboli vždy jednako jasné a zjavné. Neide teda o hodnoty, ktoré sa dajú získať raz navždy, bez nebezpečenstva straty alebo vyblednutia. Sú to napospol hodnoty, ktoré treba s opatrivosťou represtať a ozivovať! Len tak si zachovajú pôvodnú účinnosť a majú dať v skutočnom živote v každom jeho prejave.

Takto sme hľadeli, bratia a sestry, milí poslucháči, na dedičstvo otcov medzi Slovákm v zahraničí v našej sérii úvah v rácií Roku svätého Metoda. Preto sme s otvoreným srdcom prijali aj slová, ktorími Svätý Otec Ján Pavol II. zakončil svoju homíliu pri návšteve Ústavu a ktorími zaklúčujeme aj my naše úvahy:

"Moji druhí! Zostávajte verní tomuto dedičstvu. Poznávajte ho stále lepšie, do hľbky, vo všetkých životných rozmeroch, so všetkými dôsledkami pre osobný a spoločenský život. Žite podľa neho neprestajne, buďte mu verní, ochraňujte a zvelaďujte ho v tej istote, že on je základom Vašej duchovnej výšky v ľakom stí a skutočnej kultúre j výšky Vašeho národa -- a každého národa!"

"Nech Vás v tých viedie príklad Vašich svätých vierožvestov a ochraňa Sedembolestnej patrónky Slovenska!"

VR, 22.11.84-sl.

- o -

.... Domvedie sa o takých mučov Apoštola Mikuláš, poslal po nich, halajuc si viac ich ako anjelov božích. Posvätil učenie ich, položiac slovenské evanjelium na oltár svätého Petra apoštola, i vysvetlil na knazatu blahoželaného Metoda....

/Život Metoda, VI., strana 885-894/